

Saimaan ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Liiketalouden koulutus
Laskentatoimi

Jonna Landén ja Nelli Vesterholm

Saimaan ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman rakenteen toimivuus laskentatoimen tradenomin tutkinnossa

Tiivistelmä

Jonna Landén ja Nelli Vesterholm

Saimaan ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman rakenteen toimivuus laskentatoimen tradenomien tutkinnossa, 40 sivua, 2 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Liiketalous Lappeenranta

Tradenomi

Laskentatoimi

Opinnäytetyö 2019

Ohjaaja: lehtori Saara Heikkonen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä mieltä Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen tradenomiopiskelijat ovat nykyisestä opetussuunnitelman rakenteesta ja muista opetussuunnitelmien rakennevaihtoehdoista. Lisäksi selvitettiin työnantajien näkemys eri opetussuunnitelmien rakenteista ja niiden toimivuudesta. Työnantajilta saatiin myös näkemys siitä, mitä he odottavat vastaavalmistuneelta laskentatoimen tradenomilta. Opinnäytetyö suoritettiin laadullisena tutkimuksena ja havaintoaineistona käytettiin opiskelija- ja työnantajahaastatteluja. Haastattelurungot liitettiin opinnäytetyön loppuun.

Hypoteesina ajateltiin, että sekä oppilaat että työnantajat olisivat tyytyväisiä nykyiseen opetussuunnitelman rakenteeseen ja suuntautumisvaihtoehtoihin. Omasta näkökulmasta opiskelijana suuntautumisvaihtoehdot ovat tuntuneet oikein toimivalta ja työnantajatkin ovat vaikuttaneet tyytyväisiltä osaamistasoon Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen tradenomien osalta. Moduuliopintojen osalta kuviteltiin, että niihin suhtautuminen olisi jyrkästi negatiivista niin työnantajien kuin opiskelijoidenkin suhteen. Moduuliopintoihin suhtautuminen olisi negatiivista siksi, että nykyisestä mallista pidetään ja uuden mallin toimivuutta epäiltäisiin käytännön ja toteutumisen osalta.

Lopputulos vastasi jokseenkin hypoteesia. Opiskelijoiden osalta suuntautumista kannatettiin moduuliopintoja enemmän, mutta moduuleihin suhtauduttiin kuitenkin paljon suopeammin kuin oli odotettu. Työnantajien mielipide oli selvä: he kannattivat ehdottomasti suuntautumisvaihtoehtoja, jotka ovat rakenteeltaan selkeämmät hahmottaa työnantajien näkökulmasta.

Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää ammattikorkeakoulun kehityksessä laskentatoimen tradenomiopintoja suunniteltaessa. Opinnäytetyön tutkimus tehtiin opiskelijoiden ja työnantajien näkemysten pohjalta. Tutkimus pohjautuu opiskelijoiden mielipiteisiin toimivasta opetussuunnitelman rakenteesta. Opinnäytetyö antaa myös hyvän kuvan työnantajien odotuksista ja siitä, mitä mieltä he ovat toimivasta opetussuunnitelman rakenteesta.

Asiasanat: opetussuunnitelma, suuntautumisvaihtoehto, moduuliopinnot

Abstract

Jonna Landén and Nelli Vesterholm
Functionality of the Structure of Curriculum in Accountancy Studies in Saimaa
University of Applied Sciences, 40 pages, 2 appendices
Saimaa University of Applied Sciences
Business Administration, Lappeenranta
Specialisation of Accountancy
Bachelor's Thesis 2019
Instructor: Ms Saara Heikkonen, Lecturer, Saimaa University of Applied Sci-
ences

The objective of the research was to find out what accounting students of Saimaa University of Applied Sciences think about the structure of the current specialisation curriculum and other curriculum options with different structures. In addition to the students' point of view, the study also included local employers within the accounting business. The purpose was to find out, what skills and knowledge employers expect graduates to have. The employers were also asked what their opinion on different curriculums was.

This study was carried out following qualitative research methods. Data for this study was collected with interviews. Interviewees were students from Saimaa University of Applied Sciences and local employers. The interview questions are attachments of this thesis.

The results of the study show that the interviewed students did like the current specialisation curriculum better, but there was occasionally interest towards the module studies curriculum as well. The employers were all unanimous that from their point of view, the specialisation curriculum is better. The results can be applied when developing the curriculum for accounting students in universities of applied sciences.

Keywords: curriculum, specialisation, module studies

Sisällys

1	Johdanto.....	5
1.1	Opinnäytetyön taustat.....	5
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet.....	5
1.3	Tutkimusongelma ja aiheenrajaus.....	6
1.4	Tutkimusmenetelmä.....	7
2	Ammattikorkeakoulu.....	8
2.1	Ammattikorkeakouluopinnot.....	9
2.2	Ammattikorkeakouluopinnoista yhteys työelämään.....	12
2.3	Valmistuminen.....	14
2.4	Saimaan ammattikorkeakoulu.....	14
2.5	Lahden ammattikorkeakoulu.....	15
3	Opetussuunnitelma.....	17
3.1	Suuntautumisvaihtoehto.....	17
3.2	Moduuliopinnot.....	18
3.3	Osuuskuntaoppiminen.....	19
3.4	Yritysoppimisympäristö.....	20
4	Tutkimustulokset ja johtopäätökset.....	20
4.1	Opiskelijoiden haastattelut.....	22
4.1.1	Opiskelijoiden tausta.....	22
4.1.2	Opiskelijoiden mielipiteet nykyisestä opetussuunnitelmasta.....	22
4.1.3	Vapaavalintaiset kurssit ja moduuliopinnot.....	23
4.1.4	Työllistyminen eri opetussuunnitelmien rakenteilla.....	24
4.1.5	Osuuskuntaoppiminen opetussuunnitelman rakenteena.....	25
4.1.6	Yritysoppimisympäristö opetussuunnitelman rakenteena.....	26
4.1.7	Toimiva opetussuunnitelma.....	26
4.1.8	Mielipide moduuliopinnoista ja muut kommentit.....	27
4.2	Työnantajien haastattelut.....	28
4.2.1	Mielikuva Saimaan ammattikorkeakoulusta.....	28
4.2.2	Työnhakuedellytykset.....	29
4.2.3	Suuntautumisvaihtoehto ja moduuliopinnot.....	31
4.2.4	Osuuskuntaoppiminen ja yritysoppimisympäristö.....	33
4.2.5	Paras malli.....	33
4.2.6	Kehityskohtia.....	34
5	Tutkimuksen yhteenveto.....	35
	Lähteet.....	39

Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset opiskelijoille

Liite 2 Haastattelukysymykset työnantajille

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön taustat

Lahden ammattikorkeakoulusta tuli osa LUT-konsernia, johon aiemmin kuului vain Saimaan ammattikorkeakoulu ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Yhdistyminen myötä opetussuunnitelmien yhtenäistäminen voisi tulla kyseeseen. Tämä tarkoittaa, että mahdollisesti myös Saimaan ammattikorkeakoulu siirtyisi käyttämään Lahden ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman toteutusta: moduuliopintoja.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on saada kokonaisnäkemys siitä, millainen opetussuunnitelma laskentatoimen tradenomiopinnoissa toimisi parhaiten. Opinnäytetyössä otetaan huomioon myös työnantajapuoli, jotta vertailu suuntautumisvaihtoehdon ja moduuliopintojen välillä olisi monipuolisempaa. Tavoitteena on selvittää, mitä työnantajat odottavat vastavalmistuneelta tradenomilta. Tavoitteena on myös selvittää, mikä opetussuunnitelma tukee opiskelijan oppimista parhaiten. Tulisiko opiskelijan opiskella ennalta laadittuja opintokokonaisuuksia vai tulisiko opiskelijan saada valita opintonsa itse mielensä mukaan vapaasti?

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys kuuluu: Soveltuvatko suuntautumisvaihtoehto vai moduuliopinnot paremmin laskentatoimen tradenomien opetussuunnitelmaksi? Kysymykseen päädyttiin, koska pääpaino opinnäytetyössä painottuu nimenomaan suuntautumisvaihtoehdon ja moduulien vertailuun. Tarkoitus on selvittää, kumpi opetussuunnitelman rakenne on toimivampi ja kummalla opetusmenetelmällä työllistytään paremmin.

Lisäksi etsitään vastausta seuraavaan alatutkimuskysymykseen: Mikä opetussuunnitelman rakenne sopisi parhaiten työmarkkinoille siirryttäessä? Työllistymisen näkökulma on tärkeää huomioida, sillä opintojen tarkoitus on toimia polkuna työmarkkinoille siirryttäessä. Opinnäytetyössä tutkitaan miten opetussuunnitelman rakenne vaikuttaa työllistymiseen.

1.3 Tutkimusongelma ja aiheenrajaus

Opinnäytetyö tehdään liiketalouden ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmista. Opetussuunnitelmia ammattikorkeakouluissa on monenlaisia, joista esimerkiksi suuntautumisvaihtoehdot ja moduuliopinnot ovat tapoja jakaa opintokokonaisuuden sisältävät opintojaksot.

Suuntautumisessa oppilas käy jonkin aihealueen kokonaisuuden. Esimerkiksi Saimaan ammattikorkeakoulun päivätoteutuksessa tradenomiopiskelijat valitsevat opiskeltavan kokonaisuuden laskentatoimen, juridiikan ja markkinoinnin väliltä. Yksi suuntautumisvaihtoehto on käytävä kokonaan, mutta myös toisesta suuntautumisvaihtoehdoista saa valita kursseja lisäksi. Laskentatoimen suuntautumisvaihtoehdossa valitaan lisäksi suuntautuminen ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen välillä. Monet opiskelijat valitsevat kuitenkin sekä ulkoisen että sisäisen laskentatoimen opinnot, sillä luennot on suunniteltu niin, että ne eivät mene päällekkäin. Suuntautumisvaihtoehdon lisäksi vapaasti valittavien kurssien osuus Saimaan ammattikorkeakoulussa on 15 opintopistettä. (Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi.) Tradenomiksi pyrkivän on mahdollista hakea Saimaan ammattikorkeakoulussa myös digitradenomilinjalle, jolla on oma opetussuunnitelmansa. (Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Digitradenomi.)

Toinen käytössä oleva opetussuunnitelma on moduuliopinnot, joista opiskelija saa itse päättää opintojensa sisällöstä ilman varsinaista suuntautumista. Moduuliopinnot ovat käytössä esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulussa. Lahden ammattikorkeakoulussa moduulista valitaan 75 opintopisteen verran käytännössä mitä tahansa kursseja, kunhan suoritettavat opintopistemäärät täyttyvät. Yhteisiä kaikille pakollisia kursseja Lahden ammattikorkeakoulussa on 135 opintopistettä. Moduuliopinnoissa opiskelija on itse päävastuussa kokonaisuuksien ymmärtämisestä. Opettajat tukevat kuitenkin oppilaita valintoja tehdessä. (Lahden Ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi (AMK).)

Kun on valittu suuntautumisvaihtoehto, on työmarkkinoille mennessä selkeämpää, mihin työtehtäviin soveltuu osaamisensa kannalta parhaiten. Kun valitaan moduuleista opintoja, eivät tulevaisuuden työtehtävät välttämättä ole niin selke-

ästi rajattuja, mikäli kursseja on valittu hyvin hajautetusti eri osa-alueilta. Monimuoto- ja monimuoto-opiskelijoiden opintototeutukseen moduulioinnit soveltuvat, koska monimuoto-opiskelijoilla on yleensä tarkka näkemys siitä, mitä opintojaksoja he tarvitsevat. Opinnäytetyössä otetaan huomioon myös työnantajapuoli, jotta saadaan kokonaisnäkemys siitä, millaisia valmiuksia työnantajat odottavat juuri valmistuneilta opiskelijoilta. Tässä voidaan vertailla myös opetussuunnitelmia keskenään. Odotetaanko opiskelijoilta osaamista useilta eri osa-alueilta, vai tulisiko opinnoissa keskittyä tiettyyn osaamisalueeseen?

Opinnäytetyön aiheena on eri ammattikorkeakoulujen käyttämät opetussuunnitelmat liikelouden yksiköissä. Tutkimusta ei kuitenkaan tehdä kaikista Suomen ammattikorkeakouluista, vaan tarkasteluun otetaan Lahden ja Saimaan ammattikorkeakoulut. Lisäksi esitellään Haaga-Helia ammattikorkeakoulua yritysyrityksien näkökulmasta. Lahdessa tarkasteluun otetaan yleinen liikelouden koulutus, sillä selkeää laskentatoimen tradenomin koulutuslinjaa Lahden ammattikorkeakoulussa ei ole. Saimaan ammattikorkeakoulussa tutkimus tehdään laskentatoimen opiskelijoista. Tutkimuksessa haastatellaan Saimaan ammattikorkeakoulun luokkia: LITAL16, LITAL17 ja LITAL17M. Vuonna 2018 aloittaneita luokkia ei oteta mukaan, koska vasta aloittaneilla opiskelijoilla ei ole keväällä 2019 vielä tarvittavaa käsitystä siitä, minkälaisista opiskeleminen Saimaan ammattikorkeakoulussa on. Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoista ei tehdä tutkimusta, koska opinnäytetyön kiinnostus on siinä, mitä mieltä Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijat käsiteltävästä asiasta ovat.

1.4 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyö suoritetaan laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessa käytetään hyödyksi aiempaa teoriaa esimerkiksi käsitteiden selvittämiseen. Pääpainona tutkimuksessa on kuitenkin itsekerätty haastatteluaineisto. Opinnäytetyössä suoritetaan puolistrukturoituja eli teemahaastatteluita Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen tradenomiopiskelijoille ja alan työnantajille.

Teemahaastatteluilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa haastatteluja, joissa haastattelevat kysyvät kysymyksiä haastateltavilta kasvotusten. Laadullisessa

tutkimuksessa kysymykset ovat vain suuntaa antavia ilman valmiita vastausvaihtoehtoja, joten haastateltavat voivat vastata kysymyksiin hyvin vapaamuotoisesti. Haastattelut voivat johtaa hyvinkin erilaisiin lopputuloksiin haastateltavien kesken, mikä rikastuttaa tutkimusta.

Haastateltavat eivät tiedä kysymyksiä etukäteen, mutta tietävät aiheen, mistä haastattelu tehdään. Haastattelu lähtee liikkeelle perusasioista, kuten siitä, milloin opiskelija on aloittanut tradenomin opinnot Saimaan ammattikorkeakoulussa, ja haastattelu etenee pikkuhiljaa syvemmälle siihen, mitä mieltä opiskelija on mistäkin opetussuunnitelman rakenteesta. Ennen kysymyksiä opiskelijoille esitetään kukin opetussuunnitelman rakenne objektiivisesti, eli haastattelijat eivät ota omaa mielipidettensä esille opetussuunnitelmien rakenteita esitellessään. Haastattelujen tarkoituksena on selvittää, mitä mieltä tradenomiopiskelijat ja alan työnantajat ovat nykyisestä opetussuunnitelman rakenteesta ja muista rakennevaihtoehdoista.

Alun perin haastattelujen sijaan oli opiskelijoille suunniteltu tehtävän määrällinen kyselylomake. Lomakkeen avulla tutkimukseen olisi saatu mielipiteitä suuremmalta joukolta opiskelijoita, kun haastatteluun on mahdollista ottaa aikataulun ja resurssien takia. Opinnäytetyön tarkoitus on kuitenkin luoda uutta tietoa, jota määrällisessä tutkimuksessa ei saada. Edellä mainittujen syiden takia päätettiin valita myös opiskelijoiden kohdalle tutkimusmenetelmäksi laadullinen tutkimus määrällisen sijaan.

2 Ammattikorkeakoulu

Suomen korkeakoululaitos koostuu ammattikorkeakouluista ja yliopistoista. Ammattikorkeakoulut ovat siis myös osa korkeakoulujärjestelmää. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 2§.)

Yliopistoon verrattuna ammattikorkeakoulun opetusnäkökulma on käytännönläheisempi. Yliopistossa opetus painottuu teorian ja erinäisten tutkimusten tulkitsemiseen. Ammattikorkeakoulussa opiskelijat oppivat, miten alan työtehtävät käytännössä tehdään.

Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulun tehtävänä on tarjota opiskelijoille korkeakouluopetusta, joka valmistaa opiskelijat työelämän asiantuntija-tehtäviin. Keskiössä on myös opiskelijan ammatillisen kasvun tukeminen. Ammattikorkeakoulun kautta opiskelijoilla tulisi olla mahdollisuus jatkuvaan oppimiseen. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 4§.)

Opetus on ammattikorkeakouluissa, poikkeustapauksia lukuun ottamatta, julkista. Ammattikorkeakoululla on 4§ mainittujen toimintaohjeiden nojalla myös opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Vapautta rajoittavat kuitenkin koulutuksen ja opetuksen järjestämisestä koskevat säännöt ja määräykset. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 9§.)

Kunkin ammattikorkeakoulun toimiluvan rajoissa, ammattikorkeakouluissa voidaan antaa korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta sekä ammatillista opettajakoulutusta. Myös erikoistumis- ja täydennyskoulutukset ovat mahdollisia. Kaikista ammattikorkeakoulussa suoritetuista opinnoista opiskelija voi halutessaan saada todistuksen. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 10§.)

Ammattikorkeakoulussa suoritettavat tutkinnot ovat ammattikorkeakoulututkinto ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on tasoltaan ylempi korkeakoulututkinto, kun taas ammattikorkeakoulututkinto on korkeakoulututkinnon tasoinen. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 11§.) Ammattikorkeakoulun perustutkinto on ammattikorkeakoulututkinto (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 1§).

Tutkinnon voi suorittaa joko yhdessä tai useammassa ammattikorkeakoulussa. Myös kansainvälisyys on mahdollista. Opiskelija voi halutessaan opiskella osan tutkinnostaan ulkomaisessa ammattikorkeakoulussa. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 1§.)

2.1 Ammattikorkeakouluopinnot

Useimmiten ammattikorkeakouluopiskelijat jakautuvat kahteen ryhmään: ammattikorkeakoulun pääsykokeen läpäisseet opiskelijat ja avoimen ammattikorkeakoulun kautta opiskelevat opiskelijat.

Ammattikorkeakouluun voi hakea monenlaisella koulutustaustalla. Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin ovat hakukelpoisia hakijat, jotka ovat suorittaneet ylioppilastutkinnon tai ammatillisen tutkinnon. Myös ulkomaiset tutkinnot, jotka oikeuttavat kyseisessä maassa korkeakouluopintoihin, täyttävät hakuvaatimuksen. Ammattikorkeakoulu voi myös tapauskohtaisesti päättää hyväksyä hakijan, jolla ei ole edellä mainittua tutkintoa, mutta muutoin riittävästi taitoja ja tietoa opintoihin. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 25§.)

Avoimeen ammattikorkeakouluopiskeluun opiskelija hakee ammattikorkeakoululta luvan opiskella ammattikorkeakoulussa ennalta määrätyn ajan sekä ennalta määrätyn asiasisällön. Ammattikorkeakoulu myöntää opiskelijalle opinto-oikeuden vain kyseiselle ajalle. Avoimen ammattikorkeakoulun kautta on mahdollista suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulu-tutkintoon kuuluvia opintoja. (Ammattikorkeakoululaki 932/2014, 10§.)

Ammattikorkeakoulututkinto sisältää perus- ja ammattiopintoja, vapaasti valittavia opintoja, työharjoittelua sekä opinnäytetyön. Ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnossa osaamista kasvatetaan syventävillä ammattiopinnoilla. Ylemmässä tutkinnossa on suoritettava myös vapaasti valittavia opintoja sekä tehtävä opinnäytetyö. Ammatillinen opettajankoulutus koostuu kasvatustieteen perusopinnoista, ammattipedagogisista opinnoista, opetusharjoittelusta ja muista opinnoista. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 2§.)

Ammattikorkeakoulussa tutkinnot mitataan opintopisteiden avulla. Vuosittainen saavutettava minimiopintopistemäärä on 60 opintopistettä. Keskimäärin 60 opintopistettä vastaa 1600 tunnin opiskelijan työmäärää. Ammattikorkeakoulututkinnon laajuudet voivat olla 180, 210, 240 tai 270 pistettä. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 3§.) Sekä Saimaan että Lahden ammattikorkeakoulussa tradenomiopintojen laajuus on 210 opintopistettä (Lahden Ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi (AMK), liiketalous; Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi). Ylemmässä ammattikorkeakoulussa tutkinnot ovat opintopistemääriltään suppeampia, sillä opintopisteitä suoritetaan tutkinnon aikana 60 tai 90. Myös ammatillinen opettajankoulutus käsittää 60 opintopistettä. Harjoittelua ammattikorkeakoulututkinnossa on oltava vähintään 30 opintopisteen verran.

(Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 3§.) Sekä Lahdessa, että Saimaan ammattikorkeakoulussa on harjoittelua minimimäärän verran eli 30 opintopisteen edestä, mutta Lahden ammattikorkeakoulussa harjoittelujaksoja on kolme 10:n opintopisteen harjoittelua, kun taas Saimaan ammattikorkeakoulussa harjoittelujaksoja on kaksi 15 opintopisteen harjoittelua (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. LILII18-opetussuunnitelma; Saimaan ammattikorkeakoulu 2019. Soleops).

Ammattikorkeakouluopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle perustiedot ja -taidot sekä teoreettinen pohja opiskelualasta. Opintojen myötä opiskelijalla on valmiudet työelämän oman alan asiantuntijatehtäviin. Ammattikorkeakouluopinnot tarjoavat opiskelijalle myös valmiudet edistää ja seurata omaa toimialaansa. Myös ammattitaidon kehittäminen ja elinikäinen oppiminen ovat opintojen keskiössä. Alakohtaisten opintojen lisäksi ammattikorkeakouluopinnot tarjoavat myös viestintä- ja kieliopintoja oman alan tehtäviin ja kansainväliseen toimintaan. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 4§.)

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tavoitteet ovat rakenteeltaan samanlaiset kuin ammattikorkeakoulututkinnonkin. Ylemmässä ammattikorkeakoulussa tavoitteet ovat ammattikorkeakoulututkintoa syventävämmät. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 5§.) Ammatillisessa opettajan koulutuksessa tavoitteena on, että opiskelija oppii ohjaamaan erilaisten opiskelijoiden oppimista ja kehittämään omaa opetusalaansa (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 6§).

Ammattikorkeakoulututkinnon hyväksytysti suorittaminen edellyttää opiskelijalta tiettyä kielitaidon tasoa. Opiskelijan on osattavat Suomen ja Ruotsin kieltä niin hyvin, että osaaminen täyttää julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) edellytykset. Tarkoitus on, että opiskelija omaa niin hyvin kielitaidon, että hän pystyy toimimaan ammatissaan kaksikielisesti. Tutkinto vaatii kotimaisten kielten lisäksi myös vähintään yhden vieraan kielen kirjallista ja suullista taitoa. Jos opiskelija on käynyt aiemman koulunsa muulla kuin Suomen tai Ruotsin kielellä, opiskelijalta ei vaadita kummankin kotimaisen kielen osaamista. Näissä tapauksissa ammattikorkeakoulu päättää tapauskohtaisesti siitä, mitä kielitaitoa opiskelijalta vaaditaan. Erityisestä syystä ammattikorkeakoulu voi

myös vapauttaa opiskelijan Suomen ja Ruotsin kielitaitovaatimuksista kokonaan. Tutkintotodistuksesta käy valmistuessa ilmi, mitä kielitaitoa opiskelijalla on. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 7§.)

Opiskelijan on mahdollista saada ammattikorkeakoulusta todistus suorittamistaan opinnoista jo ennen kuin opiskelija on täysin suorittanut tutkintonsa valmiiksi (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 10§).

2.2 Ammattikorkeakouluopinnoista yhteys työelämään

Ammattikorkeakouluissa liiketalouden koulutuksessa yritysysteistyöllä tavoitellaan sitä, että opetuksen laatu sekä siitä syntyvä lisäarvo olisivat mahdollisimman suuria opiskelijalle, ammattikorkeakoululle sekä itse yritykselle. Yritykset ovat antaneet ammattikorkeakouluopinnoista palautetta, että opinnäytetyön ja harjoittelun lisäksi opinnot sisältäisivät myös projektilähtöistä oppimista, joka tapahtuisi ammattikorkeakoulun ulkopuolella. Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa yritysysteistyöoppimismallia lähdettiin kehittämään liiketalouden koulutuksessa. (Jallinoja 2012, 243.)

Ennen yritysysteistyön tehostusprojektin alkamista Haaga-Heliassa yritysysteistyö tapahtui lähinnä satunnaisesti. Yritysysteistyön määrä riippui myös valitusta opintokokonaisuudesta ja sen soveltuvuudesta yritysysteistyöhön. Erot johtuivat siitä, että jotkin opintokokonaisuudet käsittelivät tiettyä toimialaa tai työtehtävää, jolloin opetussuunnitelmien kehittäminen yritysten kanssa onnistui selkeämmin. Myös kokonaisuudet, jotka sisältävät opiskelijaprojekteja, joiden lopputulos on konkreettinen, muotoutuvat helpommin työelämäläheisiksi. Ongelmana oli Haaga-Heliassa myös, että opettajilla ei ollut käytössä yleistä yhteistyöyritysluostusta, vaan kullakin opettajalla oli omat kontaktinsa. Toisin sanoen kaikilla opettajilla ei ollut välttämättä ollenkaan sopivia kontakteja yritysysteistyön kehittämiseksi opettamillaan opintojaksoillaan. (Jallinoja 2012, 245-246.)

Liiketalouden koulutuksen yritysysteistyö alustettiin tekemällä SWOT-malli. Vahvuutena nähtiin Haaga-Helia ammattikorkeakoulun brändi, hyvät yritysysteistyön käytännöt ja osaavat sekä motivoituneet yksilöt. Myös liiketalouden laaja-alainen opetussuunnitelma sekä koulun suuri skaala laskettiin vahvuudeksi. Heikkouksia

löytyi kuitenkin myös. Vaikka yritysysteistyö oli jo aiemminkin ollut osa liiketalouden koulutusta, yritysysteistyö ei ollut kuitenkaan selkeästi johdettu ja organisointi painottui enemmän varsinaiseen opetukseen. Opettajien opetuskeskeinen työaika- ja palkkausmalli, yritysysteistyöhön tarvittavat puutteelliset työkalut ja järjestelmät toivat myös omansa luomaan tiettyä muutosvastarintaa myös opettajien kesken. (Jallinoja 2012, 250.)

Mahdollisuuksina nähtiin pääkaupunkiseudun tarjoama suuri kirjo yrityksistä ja muista organisaatiosta, joista mukana oli myös jo kiinnostuneita kumppaneita. Myös 20 000 valmistunutta alumnia ja kansainväliset opiskelijat ja yhteistyöopinnot olivat mahdollisuus. Uhkana toimivat ammattikorkeakouluihin kohdistuvat sopeuttamistoimet sekä ulkopuolisen rahoituksen hankintapaineet. Hankaluuksia aiheutti myös yritysten kapea-alainen oman hyödyn tavoittelu. (Jallinoja 2012, 250.)

Yritysysteistyötä jalkautettiin selkeyttämällä erilaiset yritysysteistyön muodot viiteen eri tapaan. Ensimmäinen tapa ovat vierailut, jossa joko opiskelijat vierailevat yrityksissä tai yrityksen edustaja käy opiskelijoiden luennolla. Toinen ryhmä, opiskelijaprojektit, ovat vierailuja toiminnallisempaa yhteistyötä, jossa opiskelijat pääsevät kehittämään työelämäntaitojaan. Myöhemmin opinnoissa opiskelijat voivat osallistua kolmannen tavan yhteistyöhön, kehityshankkeisiin. Kyseiset hankkeet eroavat opiskelijaprojekteista siinä, että hankkeisiin osallistutaan vapaaehtoisesti ja valinnan kautta. Kehityshankkeet kestävät myös opiskelijaprojekteja kauemmin toteuttaa ja työn tavoitteet ovat asetettu korkeammalle. Harjoittelu ja opinnäytetyö ovat ammattikorkeakoulututkinnossa edellytettjä, joten neljäs yritysysteistyötapa tulee niiden kautta. Viides yritysysteistyötapa on rekrytointi, jossa yritykset ilmoittavat ammattikorkeakoululle avoimista työpaikoista ja pitävät rekrytointitilaisuuksia. (Jallinoja 2012, 254–255.)

Haaga-Helia-ammattikorkeakoulussa liiketalouden yksikössä päätettiin myös, että halukkaat opettajat toimivat ”avainasiakaspäällikköinä”. Kyseisten opettajien tehtävänä on tuntea oman vastualueensa asiakkaat, eli yhteistyöyritykset ja tiedottaa ammattikorkeakoulussa muille opettajille ja opiskelijoille yrityksen yhteistyömahdollisuuksista. Tarkoitus on, että avainasiakaspäällikön kautta myös yrityksen on helpompi toimia ja ryhtyä yhteistyöhön. Yrityskohtaisesti yhteistyöstä

laaditaan myös puolivuositainen toimintasuunnitelma, johon merkitään, mille opintojaksoille yritys osallistuu ja minkälaista yhteistyötä aiotaan tehdä. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on myös, että yrityskin pysyy aktiivisena ja sitoutuu yhteistyöhön. Yritysten on tarkoitus esimerkiksi nimetä vastuun ottavat yhteishenkilönsä ennen yhteistyötä sisältävien opintojaksojen alkamista. (Jallinoja 2012, 256–257.)

2.3 Valmistuminen

Ammattikorkeakoulusta valmistuakseen opiskelijat suorittavat lopputyön, joka koostuu opinnäytetyöstä ja kypsyysnäytteestä. Opinnäytetyö on opiskelijan tekemä tutkimus tai muu vastaa työ, jonka vaiheista ja tuloksista opiskelija koostaa kirjallisen raportin. Raportti sisältää tutkimustiedon lisäksi myös aiheeseen liittyvää teoriaa sekä käsitteitä.

Kypsyysnäyte on teksti, jonka opiskelija laatii opinnäytetyönsä aiheesta. Kypsyysnäytteen avulla opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on opinnäytetyönsä aiheeseen perehtynyt. Samalla opiskelija näyttää myös Suomen tai Ruotsin kielen taitonsa. Jos opiskelijalta ei vaadita Suomen tai Ruotsin kielen taitoa, ammattikorkeakoulu päättää kypsyysnäytteestä. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 8§.)

Valmistuttuaan ammattikorkeakoulusta opiskelija saa suorittamastaan tutkinnosta tutkintotodistuksen. Tavallisesti tutkintotodistus on laadittu joko suomeksi tai ruotsiksi. Jos tutkinto on suoritettu muulla kielellä, tutkintotodistuksen liitteeksi laitetaan myös englanninkielinen tutkintonimike. Jos tutkinto on suoritettu osissa ja/tai useammassa ammattikorkeakoulussa tutkintotodistukseen merkitään myös kaikkien osallistuneiden ammattikorkeakoulujen nimet. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 10§.)

2.4 Saimaan ammattikorkeakoulu

Saimaan ammattikorkeakoulu on kansainvälinen ammattikorkeakoulu, jonka kampukset sijaitsevat Lappeenrannassa ja Imatralla. Koulutusalat ovat tekniikka, sosiaali- ja terveysala, liiketalous, hotelli- ja ravintola-ala ja kuvataide. Kansain-

välisyyttä Saimaan ammattikorkeakoulu saa siitä, että neljässä koulutusohjelmassa tutkinnon voi suorittaa kokonaan englanninkielisenä. Saimaan ammattikorkeakoulussa opiskelee tutkinto- ja vaihto-opiskelijoita eri puolilta maailmaa. Opiskelijoita ja henkilökuntaa myös kannustetaan lähtemään itse vaihtoon ulkomaille. Saimaan ammattikorkeakoululla on yhteistyöoppilaitoksia ympäri maailman. Yhteensä Saimaan ammattikorkeakoulussa opiskelee yli 3000 opiskelijaa. Henkilökuntaa on yhteensä 300. (Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Esittely.)

Saimaan ammattikorkeakoulun Lappeenrannan kampus sijaitsee Lappeenrannan teknillisen yliopiston vieressä Lappeenrannan Skinnarilassa (Saimaan Ammattikorkeakoulu, 2019. Esittely). Saimaan ammattikorkeakoulu on osakeyhtiönä kokonaan Lappeenrannan teknillisen yliopiston omistuksessa. Saimaan ammattikorkeakoulun rehtorina toimii Merja Heino. (Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Esittely. Osakeyhtiö.)

Saimaan ammattikorkeakoulu antaa laatulupauksensa opiskelijoilleen, henkilökunnalleen ja yhteistyökumppaneilleen. Opiskelijoiden laatulupaus painottuu kansainvälisyyteen, mutta myös kannustavaan ja hyvinvoivaan ympäristöön. Opiskelijalle luvataan ajantasaista sekä hyödyllistä opetusta, jonka kautta opiskelijaa myös kannustetaan oppimaan uutta. Opiskelijan tukeminen ja hyvinvointi nähdään hyvin tärkeänä asiana. Henkilökunnalle luvataan osaamisen ja vastuullisen asenteen omaava työyhteisö, jossa kansainvälinen toiminta on arvostettua. Myös henkilökuntaa kannustetaan oppimaan ja kokeilemaan uusia asioita. Henkilökunnan hyvinvointi ja yhteisöllisyys ovat myös avainasemassa. Yhteistyökumppaneilleen Saimaan ammattikorkeakoulu lupaa olla innovatiivinen yhteistyökumppani ja hoitaa yhteiskunnallista tehtäväänsä vastuullisesti. Tarkoitus on kehittää ratkaisuja tulevaisuuden työelämän ja yhteiskunnan tarpeita varten. Saimaan ammattikorkeakoulu lupaa työllään auttaa aluettaan kansainvälistymiseen. (Saimaan ammattikorkeakoulu 2019. Esittely. Laatulupaukset.)

2.5 Lahden ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 5000 tutkinto-opiskelijaa ja opettajiin ja muuhun henkilöstöön kuuluu noin 400 henkeä. Tutkinto-opiskelijoista

noin 4400 suorittavat alempaa ammattikorkeakoulututkintoa ja noin 580 opiskelijaa suorittavat ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Lahden ammattikorkeakoulussa on mahdollista opiskella myös avoimessa ammattikorkeakoulussa tai täydennyskoulutusta. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Tietoa meistä.)

Lahden ammattikorkeakoulun rehtorina, sekä samalla toimitusjohtajana toimii Turo Kilpeläinen ja häntä sijaistaa tarvittaessa vararehtori Anne Lankinen. Lahden ammattikorkeakoulu Oy:n hallitus ohjaa oppilaitoksen toimintaa, puheenjohtajanaan LUT-yliopiston rehtori Juha-Matti Saksa. (Lahden ammattikorkeakoulu, 2019. Tietoa meistä.) Lisäksi Lahden ammattikorkeakoulussa toimii johtoryhmä, minkä tehtävänä on toimia rehtorin tukena ammattikorkeakoulun johtamisessa. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Organisaatio.)

Lahden ammattikorkeakoulussa on mahdollista opiskella neljän eri yksikön alla ja yksikköinä toimivat: liiketalouden ja matkailun ala, muotoiluinstituutti, sosiaali- ja terveysala ja tekniikan ala. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Tietoa meistä.)

Lahden ammattikorkeakoulu tuli osaksi LUT-konsernia vuonna 2017. LUT-konserniin kuuluu Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto, Saimaan ammattikorkeakoulu ja Lahden ammattikorkeakoulu. LUT-konsernin omistaa Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Organisaatio.)

Lahden ammattikorkeakoulun kampuksena toimii NiemiCampus, joka sijaitsee uudessa, saneeratussa tehdaskiinteistössä. Lahden ammattikorkeakouluun on kaksi erillistä sisäänkäyntiä. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. NiemiCampus.)

Lahden ammattikorkeakoulu on kansainvälinen opetusympäristö. Lahden ammattikorkeakoulussa opiskelee yli 300 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa ja noin 200 vaihto-opiskelijaa. Lisäksi Lahden ammattikorkeakoulu tarjoaa ulkomaalaisille yhteistyökumppaneilleen täydennyskoulutusta, koulutuspalveluita ja konsultointia. Lahden ammattikorkeakoululla on myös yli 200 yhteistyökorkeakoulua. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. LAMK Global.)

Lahdessa opetus on hyvin yksilöpohjaista ja opetusta järjestetään moneen elämäntarpeeseen sopivaksi. Lahden ammattikorkeakoulussa panostetaan lisäksi

esimerkiksi yrittäjyyteen, työelämäyhteistyöhön ja verkostoitumiseen. (Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Monta tapaa opiskella.)

3 Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma on kokonaisuus opintojaksoja. Opetussuunnitelmia tehdään erilaisten mallien mukaan. Malleihin kuuluvat esimerkiksi suuntautumisvaihtoehto ja moduuliopinnot. Eri malleissa opiskelijoilla on tietty määrä vapautta valita haluamiaan opintojaksoja ja opintojensa suuntaa. Yleensä opetussuunnitelmissa osa kursseista on kaikille koulutusalan opiskelijoille pakollisia.

Opetussuunnitelma on väline opetukseen ja opintojen suunnitteluun. Opetussuunnitelmalla voidaan tarkoittaa kirjoitettua, opittua tai opetettua opetussuunnitelmaa. Yleensä kuitenkin puhuttaessa opetussuunnitelmasta tarkoitetaan kirjoitettua opetussuunnitelmaa, mikä on etukäteen koulun laatimaa suunnitelmaa opinnoista. Suunnitelma sisältää opintokokonaisuudet ja opintojaksot, sekä niiden sisällöt, tavoitteet ja laajuudet. Opetussuunnitelma tukee ja korostaa opiskelijan ammatillista kasvua, oppimista ja opintojen etenemistä. Lisäksi opetussuunnitelma antaa mahdollisuuden henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimiselle. Opetussuunnitelmassa tulisi huomioida myös jatkuvasti kehittyvä oppimisympäristö. Tälläkin hetkellä digitalisaatio muuttaa paljon oppimisympäristöä ja luo siihen joustavuutta esimerkiksi niin, että etäopiskelu on nykyään mahdollista. (Auvinen ym. 2005, 40–42.)

3.1 Suuntautumisvaihtoehto

Suuntautumisvaihtoehto on opetussuunnitelman malli, joka on tällä hetkellä käytössä esimerkiksi Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutuksessa. Suuntautumisvaihtoehto tarkoittaa sitä, että opiskelijat aloittavat koulutuksen ensin yleisellä tasolla ja myöhemmin valitsevat yhden koulutuksen suuntautumisvaihtoehtoista. Suuntautumisvaihtoehdonvalinnan ajankohta saattaa vaihdella koulutuksittain. Suuntautumisvaihtoehdon valittuaan opiskelijoiden on käytävä kaikki kurssit, jotka valitulle suuntautumisvaihtoehdolle ovat pakollisia. Usein opetussuunnitelma koostuu pääosin pakollisista kursseista, jotta opiskelija varmasti käy kaikki kurssit, jotka valitulle suuntautumisvaihtoehdolle ovat tärkeitä.

Näin suuntautumisvaihtoehto antaa opiskelijalle hyvän tietämyksen alasta ilman, että opiskelijan tarvitsisi itse tietää ja päättää, mitkä kurssit ovat mahdollisesti tärkeitä.

Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutuksessa ensimmäisen opiskeluvuoden syyslukukausi on kaikille liiketalouden opiskelijoille yhteinen ja kaikki opiskelijat suorittavat samat kurssit. Syyslukukauden päättyessä opiskelijoiden on valittava suuntautumisvaihtoehtokseen laskentatoimi, yritys juridiikka tai markkinointi. Markkinointi järjestetään Saimaan ammattikorkeakoulussa osuuskuntaoppimismuodossa. Markkinoinnin valitsevat opiskelijat käyvät ensimmäisen opiskeluvuoden kevätlukukaudella kaikki pakolliset kurssit, minkä jälkeen opiskelijat siirtyvät pääasiassa pyörittämään perustamaansa osuuskuntaa. Jokainen markkinoinnin vuosikurssi perustaa suuntautumisvaihtoehtovalinnan jälkeen oman uuden osuuskuntansa.

Yritys juridiikka ja laskentatoimi toteutetaan Saimaan ammattikorkeakoulussa ns. perinteisellä tavalla, eli luentoja ja kursseja on kolmannen opiskeluvuoden keksään asti. Viimeinen syyslukukausi on varattu lähinnä opinnäytetyön tekemiselle. Laskentatoimessa erikoisuutena on vielä toinen suuntautumisvaihtoehtovalinta. Ajatuksena on, että laskentatoimen opiskelijat suuntautuisivat vielä joko sisäiseen tai ulkoiseen laskentatoimeen. Sisäisen ja ulkoisen laskentatoimen kurssit järjestetään ajallisesti niin, että luennot eivät mene päällekkäin. Tämän vuoksi suurin osa opiskelijoista ei valitse kumpaakaan vaihtoehtoa, vaan käy niistä molemmat. Pakollisten kurssien lisäksi Saimaan ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutus sisältää kaikissa suuntautumisvaihtoehdossa 15 opintopistettä vapaa- valintaisia kursseja. Opetussuunnitelma ei siis ole täysin ennalta päätetty, vaikka suuntautumisvaihtoehto hyvin vahvasti päättää suurimman osan kursseista opiskelijan puolesta.

3.2 Moduuliopinnot

Moduulimalli perustuu opintojaksoihin ja se jaetaan pakollisiin ja valinnaisiin kokonaisuuksiin. Yksi moduuli koostuu useista kursseista ja koko moduuli on suoritettava kokonaisuudessaan. Opintojaksojen jakaminen moduuleihin auttaa

opiskelijaa hahmottamaan paremmin isoja kokonaisuuksia, näin ollen oppiminen on helpompaa. (Auvinen ym. 2005, 45.)

Moduuliopinnot ovat opetussuunnitelman malli, jossa opiskelijat päättävät suuren osan valitsemistaan opintojaksoista itse. Kyseistä opetussuunnitelman mallia käytetään esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikössä. Liiketalouden opinnoissa Lahden ammattikorkeakoulussa täysin opiskelijan päätettävissä olevia opintojaksoja on 75 opintopisteen edestä, eli noin kolmannes koko tutkinnosta. Tämä antaa opiskelijoille mahdollisuuden yksilöidä opetussuunnitelmansa haluamaansa muotoon. Täten opiskelijan ei tarvitse suorittaa opintojaksoja, joita hän ei koe hyödylliseksi omalle urakehitykselleen.

3.3 Osuuskuntaoppiminen

Opiskelijoiden perustamat osuuskunnat ovat osuuskuntamuotoisia yrityksiä, joiden kautta opitaan erilaisia työelämätaitoja, ammattiosaamista sekä yrittäjyyttä. Kyseessä on tiimiyrittäjyys, jossa opiskelijat ansaitsevat rahaa työtehtävistään. Useimmiten opiskelijat saavat myös osuuskuntatyöskentelystään opintopisteitä. (Troberg & Hytinkoski 2018, 18.) Osuuskuntaoppimista käytetään opetusmuotona ammattikorkeakouluissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, yliopistoissa sekä lukioissa (Troberg & Hytinkoski 2018, 19).

Osuuskuntamallit voi jakaa erityylisiin opiskeluosuuskuntatyyppeihin. Opiskelijaosuuskunnaksi kutsutaan osuuskuntaa, jonka uudet opiskelijat perustavat suunnittelujakson jälkeen. Tässä mallissa oppilaitoksen uudet opiskelijat perustavat aina oman osuuskunnan. Oppilaitososuuskunta on oppilaitoksen perustama osuuskunta, jonka jäsenenä opiskelijat ovat opiskeluaikansa. Valmistuttuaan opiskelijat eroavat osuuskunnasta, mutta osuuskunta pysyy oppilaitoksessa. Pedagoginen oppimisosuuskunta on osuuskunta, jossa on valmentaja, eivätkä opinnot koostu pelkästään osuuskuntatyöskentelystä. Kyseisen osuuskunnalle ei varsinaisesti ole tarkkaa määritelmää. (Troberg & Hytinkoski 2018, 21.)

Opiskelijaosuustoiminnan vahvuuksiin kuuluu, että osuuskuntotoiminta tuo opiskeluun käytännön näkökulmaa, sekä alentaa yrittäjyyden ja työelämän kynnyksiä. Osuuskunta on hyvä yrittäjyyskasvatuksen väline, jossa opiskelijat pystyvät tes-

taamaan myös omia liikeideoitaan, ottamatta suuria taloudellisia riskejä. Osuuskuntatoiminta myös monipuolistaa opettajan työtä ja verkostoi oppilaitoksia sidosryhmiensä kanssa. Osuuskuntamalli sisältää kuitenkin myös heikkouksia. Osuuskuntamalli saattaa johtaa sisäisiin ristiriitoihin ja epätasa-arvoon, jos johtamisen kehittämiseen ei panosteta. Osuuskunnan työpanoksen myyminen vaatii paljon opiskelijoilta, koska opiskelijayrittäjyydessä on tarkoitus oppia, mutta myös yhdistää opitut asiat ja yrittäjyys. Osuuskuntaoppiminen ei toimintamallina myöskään sovi kaikille, sillä osuuskunta vaatii opiskelijalta itsekuria sekä omatoimisuutta. (Troberg & Hytinkoski 2018, 29.)

3.4 Yritysoppimisympäristö

Saimaan ammattikorkeakoulussa on ollut ajatus rikastuttaa liiketalouden laskentatoimen suuntautumisvaihtoehdon koulutusta luomalla malli, joka toisi perinteiseen teoriaopetukseen käytännön näkökulmaa. Suunnitellulle mallille ei ole tähän mennessä julkistettu virallista nimeä, joten mallia kutsutaan opinnäytetyössä nimellä ”yritysoppimisympäristö”. Yritysoppimisympäristöä aiotaan mahdollisesti käyttää osana opetusta tammikuusta 2020 lähtien, mutta virallista päätöstä käytönotosta ja sen ajankohdasta ei ole tehty.

Yritysoppimisympäristön tarkoitus on tehdä osa laskentatoimen opiskelijoiden tehtävistä käytännönläheisemmiksi. Tarkoitus on, että oikea toimiva yritys asettaisi tarjolle oman kirjanpitomateriaalinsa, jonka avulla laskentatoimen opiskelijat saisivat harjoitella laskentatoimen tehtäviä. Näin tehtäviä ei tehtäisi pelkästään teoreettisista tehtäväkirjoista, vaan lisäksi opiskelijat pääsisivät jo koulutusvaiheessa näkemään, minkälaista ns. oikea kirjanpitomateriaali on, ja minkälaisia kirjanpidollisia ongelmia laskentatoimen työssä useimmiten tulee vastaan.

4 Tutkimustulokset ja johtopäätökset

Opiskelijoiden haastattelut suoritettiin puolistrukturoituina haastatteluina. Haastateltaviksi valittiin opiskelusta kiinnostuneita opiskelijoille, joilla oli paljon mielipiteitä opetussuunnitelmiin liittyen. Kiinnostuneen opiskelijan haastattelu tuotti opinnäytetyöhön paljon arvokasta tietoa, kun opiskelija ottaa haastattelun tosisaan. Haastateltavat opiskelijat olivat laskentatoimen ryhmistä LITAL16, LITAL17

ja LITAL17M. Jokaiselta luokalta haastateltiin 3 opiskelijaa, eli opiskelijahaastatteluita suoritettiin yhteensä 9 kappaletta.

Opiskelijoilta kysyttiin ensin yleistä mielipidettä opiskelusta Saimaan ammattikorkeakoulussa. Yleisen mielipiteen jälkeen haastattelua syvennettiin ja puhuttiin erilaisista opetussuunnitelmista. Tarkoitus oli kerätä mielipiteitä eri opetussuunnitelmista, erityisesti suuntautumisvaihtoehdosta ja moduulioopinnoista. Opiskelijoiden kanssa keskusteltiin hieman myös muista opinnäytetyössä esiteltävistä opetussuunnitelmista. Haastattelu antoi opiskelijoille mahdollisuuden myös tuoda esiin muita aiheeseen liittyviä asioita, joita haastattelijat eivät suoraan kysyneet.

Työnantajat haastateltiin myös teemahaastatteluilla. Opinnäytetyössä haastateltiin neljää työnantajaa erilaisista laskentatoimen työtehtävistä. Haastatteluiden avulla selvitettiin, mitä työnantajat odottavat vastavalmistuneilta opiskelijoilta. Haastatteluissa käytiin läpi, mitä asiakokonaisuuksia opiskelijoiden tulisi hallita siirtyessään työelämään. Keskipisteessä oli myös kysymys siitä, mikä opetussuunnitelma tukisi parhaiten opiskelijoiden kykyä siirtyä työelämään.

Opiskelijoiden, sekä työnantajien haastatteluiden rungot ovat liitteenä opinnäytetyön lopussa. Sekä opiskelijoiden, että työnantajien haastattelut äänitettiin puhelimitse. Myöhemmin äänityksistä tehtiin kaksi Microsoft Excel -tiedostoa (myöhemmin "Excel-tiedosto"). Ensimmäisen haastattelun tapahduttua ensimmäiseen Excel-tiedostoon kirjattiin ylös äänitysten perusteella haastattelujen vastausten pääasiat. Osaan kysymyksistä haastateltavat vastasivat hyvin lyhyesti ja ytimekkäästi, jolloin Excel-taulukon kirjoitettava vastaus oli selkeä. Välillä vastaukset olivat pidempiä ja saattoivat hiukan harhautua aiheesta. Silloin Exceliin ei kirjoitettu sanasta sanaan haastateltavan vastausta, vaan tiivistettynä vastauksen ydinasiat. Ensimmäinen Excel-tiedosto koostuu kahdesta laskentataulukosta, joista yksi on työnantajien ja toinen opiskelijoiden. Kumpikin laskentataulukko on rakenteeltaan samanlainen. Sarakkeeseen A kirjoitettiin omille riveilleen kaikki haastattelukysymykset. Sitä seuraaviin sarakkeisiin tulivat haastateltavien nimet ja alla olevien rivien soluihin haastatteluvastausten tiivistelmät.

Toinen Excel-tiedosto tehtiin, kun kaikki haastattelut oli pidetty. Ensimmäisen Excel-tiedoston pohjalta haastattelukysymyksistä tehtiin sellaisia, että haastateltavien vastaukset olivat muunnettavissa kyllä/ei-tyyppisiksi vastauksiksi. Muunnoksessa huomioitiin sekä alkuperäinen haastattelukysymys, että saadut vastaukset. Kyllä/ei-vastausten perusteella kysymyksille laskettiin prosentteja, jotka kuvastivat kuinka suuri osa, esimerkiksi opiskelijoista, oli jostain asiasta mieltä. Opinäytetyöraporttiin haastattelutulokset kirjoitetaan molempien Excel-tiedostojen perusteella ja avulla.

4.1 Opiskelijoiden haastattelut

4.1.1 Opiskelijoiden tausta

Haastattelimme yhteensä yhdeksän toisen ja kolmannen vuoden laskentatoimen tradenomiopiskelijaa Saimaan ammattikorkeakoulussa. Haastateltavista aikuisopiskelijoita oli 44 % ja loput nuoriso-opiskelijoita. Aikuisopiskelijalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa yli 30-vuotiaita opiskelijoita. Kaikilla, sekä aikuis- että nuoriso-opiskelijoilla, oli jo aiempaa työkokemusta ennen tradenomiopintojaan ja melkein puolella opiskelijoista oli jo aiempia opintoja tai työkokemusta laskentatoimen alalta. Reilusti yli puolet opiskelijoista oli hakenut ensisijaisesti laskentatoimen tradenomiopintoihin ja tiesi jo hakiessaan sen olevan heidän oma alansa. Loput hakivat laskentatoimen tradenomiksi, koska halusivat lisäkoulutautua tai hankkia korkeakoulututkinnon, jolla työllistyisi hyvin.

4.1.2 Opiskelijoiden mielipiteet nykyisestä opetussuunnitelmasta

Kysyimme opiskelijoilta heidän mielipidettään nykyisestä opetussuunnitelmasta ja sen rakenteesta. Yleisesti ottaen opiskelijat pitivät nykyistä opetussuunnitelmaa erittäin kattavana, mutta yli puolet opiskelijoista havaitsi joitakin puutteita. Erityisen paljon opiskelijat havaitsivat ongelmaksi kurssien jaottelun eri jaksoille. Jotkut opintojaksot ovat hyvin tiiviitä ja toisaalta joskus tuntuu, että on vain vähän helppoja opintojaksoja kerrallaan.

Suuntautumisessa pidetään siitä, että saa keskittyä valitsemaansa osa-alueen tiiviisti ja toisaalta myös muista suuntautumisvaihtoehdoista on mahdollista valita

vapaavalintaisia opintoja. Laskentatoimi on niin laaja kokonaisuus, että sen kaikista osa-alueista täytyy saada opetusta, jotta asiat linkittyvät paremmin. Myös työllistymisen koetaan olevan helpompaa, kun osaaminen on keskittynyt tiettyyn osa-alueeseen. Mikäli tavoitteena on tietty työpaikka, koetaan Saimaan ammattikorkeakoulun suuntautuminen hyvänä etulyöntiasemana muista kouluista tulleisiin verratessa.

Suuntautumisen huonoja puolia kysyttäessä opiskelijoiden oli vaikea keksiä vastausta, mutta saimme lopulta vastaukseksi, että muut liiketalouden osa-alueet jäävät hyvin vähälle laskentatoimeen suuntautuessa. Suuntautumisessa myös kurssien linkittymistä toivottaisiin enemmän. Huonoihin puoliin ilmeni myös se, että jos ei vielä tiedä mitä tulevaisuudessa haluaa tehdä, niin suuntautuminen ei välttämättä siinä kohtaa toimi. Esille tuli myös se, että kursseja on vaikea käydä nopeutetusti, kun ne järjestetään usein vain kerran vuodessa.

Kaikkien haastateltavien mielestä Saimaan ammattikorkeakoulussa opetetaan riittävästi laskentatoimea, mutta lähes puolet opiskelijoista kaipaisi joistakin asioista lisää valittavia opintojaksoja. Yksi opiskelija toivoi lisää sijoittamisen kursseja, toinen opiskelija taas toivoi lisää markkinahenkisyyttä. Lisäksi tietotekniikkaan ja englanninkielen opetukseen kaivattaisiin parempaa pohjaa valmistuttaessa. Useampi opiskelija myös totesi käyvänsä enemmän kursseja, kun niitä pakollisena olisi.

4.1.3 Vapaavalintaiset kurssit ja moduuliopinnot

Kysyimme opiskelijoilta, kokevatko he, että valinnaisia kursseja on tarpeeksi ja, että haluaisivatko he vaikuttaa enemmän tutkintokokonaisuuteensa. Kysyimme myös heidän mielipidettään moduuliopintoihin. Haastateltavista yli puolet haluaisi vaikuttaa tutkintokokonaisuuteensa vapaammin ja hieman vajaa puolet haastateltavista haluaisi enemmän vapaavalintaisia kursseja. Opiskelijoista lähes puolet kiinnostui moduulivaihtoehdosta edes jonkin verran.

Ongelmaksi havaittiin, että jos ei tiedä vielä täysin mitä tulevaisuudessa haluaa tehdä voi olla vaikea valita itselleen parhaimpia kursseja ja täten voi tulla valittua kursseja hyvin hajanaisesti tai tulee valittua vain kurssit, jotka kuulostavat mah-

dollisimman helpoilta. Aikuisopiskelijat, jotka tietävät tarkalleen, mitä haluavat tulevaisuudessa tehdä, olivat erityisen kiinnostuneita moduuleista, mutta ilmaisivat moduulien olevan nuorille ongelmallisia tulevaisuudensuunnitelmien ollessa vielä täysin auki.

Hyviin puoliin moduuleissa ilmeni valinnanvapaus, joka pitää opiskelumotivaatiota yllä. Vaikka moduuliopintoihin suhtauduttiinkin epäileväisesti, yli puolet haastateltavista voisi kuvitella moduulit jossain määrin osana Saimaan ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaa.

Opiskelijat eivät suosittelisi niin isoa määrää valinnanvapautta kuin Lahdessa, jossa opiskelijat valitsevat itse moduuleilla jopa kolmanneksen koko opinnoistaan. Opiskelijat haluaisivat kuitenkin pakollisten opintojen olevan hyvin määritellyjä, mikäli moduuliopinnot tulisivat osaksi Saimaan ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaa.

4.1.4 Työllistyminen eri opetussuunnitelmien rakenteilla

Opiskelijoilta kysyttiin millä opetussuunnitelman rakenteella he uskovat opiskelijoiden työllistyvän parhaiten. Lähes kaikki opiskelijoista uskoo, että työllistyminen suuntautumisvaihtoehdolla opiskelleella on helpompaa, kuin jos olisi opiskellut moduuliopintoja. Kolme yhdeksästä haastateltavasta uskoi tämän riippuvan myös työnantajasta. Vanhan kannan työnantajat pitävät tiukasti kiinni vanhasta suuntautumisvaihtoehdosta, kun taas toiset voivat pitää nykyaikaisemmasta moduulista, jossa opiskelija saa itse päättää opintojensa suunnan. Lisäksi koulussa opetetut asiat eivät mene aina työelämässä samalla tavalla, joten kumpaa tahansa opetussuunnitelmaa on opiskellut, niin tulee työelämässä vastaan tilanne, jossa asiat täytyy opetella.

Suuntautuminen on opiskelijalle ja työnantajalle toisaalta molemmille selkeämpää, kun on käsitys siitä mitä suuntautuminen sisältää. Yksi opiskelijoista tuntee Joensuusta valmistuneita yleistradenomeja, jotka ovat opiskelleet moduuleissa ja heillä ongelmaksi on työllistyessä koitunut nimikkeen puuttuminen. On helpompaa työllistyä, kun opinnoista saadaan selkeä nimike, esimerkiksi juuri laskenta-toimen tradenomi pelkän tradenomin sijaan. Tuskin työnantaja valitsee laskenta-toimen työtehtävään henkilöä, joka on opiskellut lähinnä markkinointia. Toisaalta

riippuu siitä, mitä moduuleihin valitsee, sillä voi moduuleihin valita käytännössä samat kurssit, kuin laskentatoimen suuntautumisessakin.

Yksi opiskelija totesi, että suuntautumisvaihtoehtoa opiskelleena on helpompi haakea astetta vaativampaan laskentatoimen työtehtävään, kun laskentatoimen osaaminen on niin laajaa verratessa moduuliopintoihin. Kaksi opiskelijoista totesi, että vahvan laskentatoimen pohjan saaneena opiskelijan on myös helpompi lähteä kehittämään osaamistaan.

4.1.5 Osuuskuntaoppiminen opetussuunnitelman rakenteena

Opiskelijoilta kysyttiin mielipiteitä osuuskuntaoppimisesta osana laskentatoimen opintoja. Tällä hetkellä osuuskuntaoppiminen on käytössä Saimaan ammattikorkeakoulun markkinoinnin suuntautumisen valinneilla opiskelijoilla. Opiskelijoiden oli helppo ottaa kantaa opiskelumotoon, josta heillä oli itse tietoa jonkun verran jo ennestään.

Kolmasosa haastateltavista opiskelijoista pitää osuuskuntaoppimista hyvänä laskentatoimen opintojen opetussuunnitelmana. Osuuskunnassa pidetään lähinnä siitä, että siinä saa hyödyllistä käytännön osaamista, mutta toisaalta sitä saadaan myös työharjoittelusta. Opiskelijat, jotka pitivät osuuskuntaoppimista hyvänä, painottivat kuitenkin todella paljon hyvään ohjaukseen, johon tarvittaisiin useita opettajia, jotta osuuskunnan toimintaa pystyttäisiin tarkistamaan ja virheiltä esimerkiksi kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä välttyttäisiin.

Ongelmana voisi olla suuri opiskelijamäärä, sillä jokaiselle tulisi olla tekemistä osuuskunnassa ja toisaalta opettajilla olisi kova kiire tarkistaa osuuskunnan toimintaa. Heti opintojen alkuun ei kukaan opiskelijoista haluaisi osuuskuntatoimintaa, sillä osaaminen täytyy olla tietyssä pisteessä, että esimerkiksi tilinpäätös ja kirjanpito onnistuu.

Opiskelijat, jotka käyvät töissä koulun ohella eivät ole kiinnostuneet lisäksi osuuskunnasta, koska osuuskunnan pyörittäminen vaatii paljon aikaa. Yksi opiskelija totesi, että ne, joita osuuskunta kiinnostaa, voivat valita markkinoinnin, jolloin ei ole tarvetta ottaa osuuskuntaoppimista osaksi laskentatoimen opintoja.

Osa opiskelijoista voisi jännittää osuuskuntaoppimista niin, että jäisi opiskelupaikka vastaanottamatta. Ongelmaksi koetaan myös se, että osuuskunta lakkautetaan opintojen jälkeen, joten sen perustaminen menisi käytännössä hukkaan. Osa haastateltavasta opiskelijoista hakee opinnoiltaan lähinnä teoriaa eikä ole tämän takia kiinnostunut osuuskunnan pyörittämisestä, sillä on olemassa erikseen harjoittelujaksot, joissa oppii käytännön asioita.

Toisaalta osuuskunta tarjoaisi opiskelijoille laajaa käytännön osaamista, mistä on hyötyä työpaikan etsimisessä. Lyhyessä harjoittelussa on osuuskuntaan verrattessa se ongelma, että työnantajilla ei ole aikaa perehdyttää opiskelijaa kunnolla työhön, kun harjoittelujaksot ovat niin lyhyitä.

4.1.6 Yritysoppimisympäristö opetussuunnitelman rakenteena

Opiskelijoilta kysyttiin mielipidettä yritysoppimisympäristöstä, jossa tehdään yrityksen kanssa tiivistä yhteistyötä. Kaikki haastateltavista opiskelijoista ovat sitä mieltä, että yritysoppimisympäristö kuulostaa hyvältä osana laskentatoimen opetussuunnitelmaa. Kaksi opiskelijoista on itse ollut mukana projektissa, jonka tavoitteena on saada yritysoppimisympäristö osaksi tulevaa opetussuunnitelmaa. Yritysoppimisympäristön avulla opiskelijat kokevat saavansa hyödyllistä käytännön kokemusta ja myös opiskelun ja työn välinen rajapinta tippuu, kun opinnot ovat lähempänä todellista työelämää.

Opiskelijat pitävät kuitenkin myös teoriaosaamista tärkeänä ja toivovat, että teorian opetus pysyy edelleen korkealla, vaikka oppikirjan tehtävien lisäksi on mahdollista opiskella myös oikean materiaalin avulla. Yksi opiskelijoista totesi, että materiaalia tulisi olla erilaisilta toimialoilta, jotta opiskelijat pääsisivät mahdollisimman monipuolisesti opiskelemaan asioita käytännössä.

4.1.7 Toimiva opetussuunnitelma

Opiskelijoilta kysyttiin minkä tai mitkä opetussuunnitelman rakenteet heitä itseään kiinnostaisi osana laskentatoimen opetussuunnitelmaa. Reilusti yli puolet opiskelijoista olisi kiinnostuneita yhdistämään suuntautumisen ja yritysoppimisympäristön ja kolmannes haastateltavista opiskelijoista olisi kiinnostuneita yhdistämään suuntautumisen, moduulopinnot ja yritysoppimisympäristön. Kukaan

opiskelijoista ei ole kiinnostunut moduuleista sellaisenaan kuin ne ovat Lahden ammattikorkeakoulussa, mutta kolmasosa opiskelijoista on kiinnostunut sulauttamaan moduulit ja suuntautumisen keskenään niin, että molemmista malleista voitaisiin hyötyä. Kaksi opiskelijoista olisivat myös jokseenkin kiinnostuneita osuuskuntaoppimisesta osana laskentatoimen opetussuunnitelmaa.

4.1.8 Mielenpide moduuliopinnoista ja muut kommentit

Aivan haastattelun lopussa opiskelijat saivat tutustua Lahden ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaan ja kommentoida muuta opintoihin liittyvää. Yksi opiskelijoista totesi heti, että Lahden moduuliopinnot vaikuttavat paljon laajemmilta kuin hän oli osannut odottaa ja totesi, että tulisi ongelmaksi, kun haluaisi käydä niin paljon moduuleita, että olisi vaikeaa valita vain viisi moduulia ja siksi opintopisteet menisivät reilusti yli. Kolmasosa opiskelijoista oli sitä mieltä, että moduulit kuulostivat nimien perusteella kivoilta. Toisaalta kolmasosa opiskelijoista oli myös sitä mieltä, että moduulit vaikuttivat vain pintaraapaisulta laskentatoimen suuntautumiseen verrattuna.

Ongelmaksi useampi opiskelija totesi, että tulisi helposti valittua ne helpolta kuulostavat moduulit. Toisaalta esille tuli, että moduulien avulla myös sellaiselle opiskelijalle, joka tuntisi, että tradenomin opinnot eivät etene kovin hyvin, olisi helppompaa saada käytyä tutkinto loppuun. Eräs opiskelijoista totesi, että moduulit kuulostavat vähän siltä, mitä Saimaan ammattikorkeakoulun markkinoinnin ja juridiiikan suuntautumisen valinneet opiskelevat.

Kaksi haastateltavista opiskelijoista kiinnitti huomiota logistiikan opintoihin osana moduuliopintoja. Saimaan ammattikorkeakoulussa ei tarjota logistiikan opintoja tradenomeille. Opiskelijat arvelivat tämän johtuvan todennäköisesti siitä, että logistiikka on aihealueena niin suuri, että se on ollut pakko karsia pois jo muutenkin erittäin kattavista opinnoista.

Esille tuli myös, että Lahden moduulit voisi tulla osaksi Saimaan vapaavalintaisia kursseja, sillä Saimaan ammattikorkeakoululla ei ole paljon valittavia opintojaksia laskentatoimen tradenomeille. Yksi opiskelija mietti moduulien toimimista verkko-opintoina ja tuli siihen lopputulokseen, että kaikki opinnot eivät missään

nimessä sovi verkko-opinnoiksi, vaan joskus on tärkeää, että on kontakti opettajaan. Eräs opiskelijoista piti siitä, että Lahden moduuleissa oli tarjolla rahoitus- ja sijoitustoiminnan kursseja jopa 15 opintopisteen edestä ja toivoi tältä aihealueelta lisää kursseja myös Saimaan ammattikorkeakouluun. Esille tuli myös ehdotus, että Saimiassa moduulit voisivat toimia laskentatoimessakin, jos olisi valmiiksi määritelty urapoluiksi esimerkiksi kirjanpitäjäpolku ja verotuspolku.

Eräs opiskelija totesi, että olisi varmasti opintojen alussa ollut kiinnostunut myös moduuliopinnoista, mutta arvostaa nyt pidemmälle opinnoissa selvinneenä vaativaa koulutusta ja saamaansa laadukasta ammattitaitoa, jonka on Saimaan ammattikorkeakoulussa saanut.

Muita kommentteja opintoihin liittyen saatiin yhdeltä opiskelijalta siitä, että suuntaumisvaihtoehdot tulisi säilyttää, sillä jos on kiinnostunut vain yhdestä osa-alueesta, pitäisi saada keskittyä vain siihen. Toinen opiskelija otti kantaa siihen, että pitäisi voida käydä ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen kursseja ristiin, kunhan ennalta määritelty opintopistemäärä tulisi täyteen.

4.2 Työnantajien haastattelut

4.2.1 Mielikuva Saimaan ammattikorkeakoulusta

Työnantajahaastattelut aloitettiin kysymällä työnantajalta, millainen mielikuva hänellä Saimaan ammattikorkeakoulusta on. Osalle työnantajista Saimaan ammattikorkeakoulun toiminta ja opetus olivat hyvin tuttuja, sillä he olivat itsekin opiskelleet siellä. Työnantajat olivat kaikki Lappeenrannasta, joten kaikilla oli jokin käsitys Saimaan ammattikorkeakoulusta.

Alkukartoituksen lopputulos oli, että kaikilla työnantajilla oli ennestään jo positiivinen kuva Saimaan ammattikorkeakoulusta. Kahdella työnantajayrityksistä on ollut työharjoittelussa Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen opiskelijoita ja kummatkin yritykset pitivät opiskelijoita hyvinä työntekijöinä. Tämän perusteella työnantajat pitävät Saimaan ammattikorkeakoulua hyvänä oppilaitoksena. Kahdessa muussa työnantajayrityksessä ei ole tähän mennessä vielä ollut työntekijöitä Saimaan ammattikoreakoulusta, mutta kumpikin työnantaja arvos-

taa Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoita rekrytoinnissaan. Yksi työnantajista ilmoittaa vapaista taloushallinnon paikoistaan Saimaan ammattikorkeakoulun Moodle-sivustolla. Yhdeltä työnantajataholta tuli kuitenkin myös kritiikkiä liittyen siihen, että yritys olisi halunnut saada työpaikkailmoituksen Saimaan ammattikorkeakoulun tietoon, mutta he eivät tieneet, mihin heidän tulisi ottaa yhteyttä. Tämä kritiikki ei kuitenkaan heikentänyt työnantajan kuvan positiivisuutta Saimaan ammattikorkeakoulusta.

4.2.2 Työnhakuedellytykset

Opinnäytetyö keskittyy laskentatoimen opiskelijoihin, joten myös työnantajahaastatteluihin valikoitiin vain laskentatoimen alan yrityksiä tai yrityksiä, joissa taloushallinto hoidetaan sisäisesti yrityksessä. 75 % työnantajahaastatteluista koski lähinnä ulkoista laskentatoimea ja 25 % johdon laskentatoimea. Tutkintovaatimuksena kaikilla työnantajilla on vähintään laskentatoimen alan ammattitutkinto. Tämän lisäksi 25 % työnantajista mainitsi edellyttävänsä työnhakijoilta korkeakoulututkintoa. Tässä tapauksessa korkeakoulututkinto edellytetään osittain myös sen vuoksi, että hakijalla on oltava suoritettu virkamiesruotsi, joka on pakollinen osa suomalaista korkeakoulututkintoa. Muut työnantajat eivät maininneet edellyttävänsä virkamiesruotsia, joten tästä on pääteltävissä syy, miksi he eivät myöskään välttämättä edellytä korkeakoulututkintoa. Useampi työnantaja mainitsi, että tärkeää ei ole suoritetun tutkinnon nimi ja taso, vaan työnhakijan tosiasiallinen osaaminen. Koulutus antaa vain suuntaa työntekijän potentiaalista. Myös ihmisten välillä on eroja, eikä koulutus välttämättä ole paras mittari päättämään siitä, kuka työnhakijoista sopii haettavaan työtehtävään parhaiten.

Yleisellä tasolla voi sanoa, että kaikki haastatellut työnantajat edellyttävät vastaavalmistuneilta hakijoiltaan laskentatoimen tietämystä. Riippuen siitä, onko työtehtävä ulkoisen vai johdon laskentatoimen työ, osaamisalueiden painotus vaihtelee hieman. Johdon laskentatoimen työssä haastateltu työnantaja mainitsi, että hakijan tulisi omata johdon laskentatoimi, yleiset työelämätaidot sekä varsinkin Microsoft Excel ja raportointivälineet. Varsinkin Microsoft Excel on joillakin aiemmilla työnhakijoilla ollut liian alhaisella tasolla. Kyseiset hakijat eivät ole kaikki olleet Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoita, mutta ei haittaisi, jos Saimaan ammattikorkeakoulussakin panostettaisiin Microsoft Exceliin enemmän, varsinkin

johdon laskentatoimen työtehtäviä ajatellen. Vaikkei kyseinen työpaikka suoraan pelkkää kirjanpitoa ole, edellytetään myös tähän työhön ymmärrys kirjanpidosta.

Ulkoisen laskentatoimen tehtävissä, eli 75 % haastatelluista työnantajista, työnantajat edellyttävät eri painotuksin ulkoisen laskentatoimen osa-alueita. Verotuksen näkökulma koettiin hyvin tärkeäksi ja kirjanpito sekä etenkin kirjanpitolaki. Yksi työnantajista huomautti kuitenkin, etteivät he edellytä hakijan osaavan esimerkiksi kaikkia veroasioita sujuvasti, vaan tarkoitus on, että hakija tietää suunnilleen, mitä veroasioita on olemassa. Loppujen lopuksi työ opettaa käyttämään vero-säädöksiä käytännössä, ei niitä kolmen opiskeluvuoden aikana voi vielä perinpohjaisesti sisäistää. Ulkoinen laskentatoimi tapahtuu nykyään lähinnä tietokoneella, joten edellytyksenä ovat myös tietotekniset taidot. Yhden työnantajan mukaan käytetyt ohjelmistot ovat helppokäyttöisiä, eivätkä tuota uusille työntekijöille suuria ongelmia. Tästä on kuitenkin pääteltävissä, että perusosaaminen tietotekniikassa on hakijalla oltava. Myös palkkahallinto mainittiin edellytettynä osaamisalueina. Millä tasolla palkkahallinnon osaaminen on oltava, riippuu vahvasti siitä, minkälaisiin työtehtäviin hakija on hakemassa.

Kaikki työnantajat olivat yhtä mieltä siitä, että kaikista arvokkain hakijan ominaisuus on hakijan työkokemus laskentatoimen alalta. Puolet työnantajista sanoi suoraan, että he painottavat työtodistuksia ja konkreettista osaamista paljon enemmän kuin hakijan tutkintotodistuksia. Tutkinto antaa suuntaa siitä, mitä hakija ehkä osaa, mutta osaamista ei haastattelussa pysty luotettavasti testaamaan. Näin ollen tosiasia siitä, että hakija on oikeasti ollut jo aiemminkin samantlaisissa tai ainakin laskentatoimen alan tehtävissä, painaa rekrytointivaiheessa vaa'assa paljon enemmän kuin mitä kurssija hakija on suorittanut. Kurssien perusteella työnantaja tietää, että hakijalla on tietämystä kurssin aiheesta, mutta vaikeaa on sanoa, miten pitkälle tietämys konkreettisessä työssä riittää. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että täysin työkokemuksettomia ei rekrytoitaisi ollenkaan. Jos työkokemusta ei ole esittää, tulee osaamisen korvata tämä ja olla hyvin vahvaa. Työnantajat ovat myös sitä mieltä, että työ opettaa, kunhan tietty perusosaaminen on pohjana. Eroja on myös siinä, haetaanko ns. "tavallista" työntekijää vai

esimerkiksi juniorikirjanpitäjää. Juniori- ja trainee- asemassa olevilta sekä kesätyöntekijöiltä ei useinkaan vaadita aiempaa työkokemusta. Varsinkin juniorit ja traineet halutaan varta vasten ”kasvamaan” yritykseen, jolloin on hyvä, että he oppivat suoraan kyseisen työpaikan tavoille, eikä heillä ole vielä omaa rutiinia työtehtäville.

Saimaan ammattikorkeakoulusta tulleet tai valmistuneet työntekijät ja harjoittelijat ovat pääsääntöisesti hallinneet ja pystyneet työtehtäviinsä hyvin. Ainoastaan yksi työnantajista mainitsi, että atk-taitoja pitäisi heille hakevien opiskelijoiden parantaa tämänhetkisestä. Laskentatoimessa ohjelmistot ovat nykyään hyvin keskeisessä asemassa, joten opetussuunnitelman kyseistä osa-aluetta olisi hyvä laajentaa. Työnantajasta tuntuu, että tällä hetkellä ohjelmistoja opetetaan käytännön kannalta hyvin pintapuolisesti, mikä ei vastaa työelämän käytännön odotuksia. Teoria Saimaan ammattikorkeakoulusta tulevilla työntekijöillä on kuitenkin hyvin hallussa, eikä ohjelmistoasian lisäksi haastatteluissa ilmennyt muita ongelma-osa-alueita. Pikemminkin kävi esiin, että muutamista muista ammattikorkeakouluista valmistuneisiin työntekijöihin verrattuna Saimaan ammattikorkeakoulu antaa paremman osaamisen laskentatoimessa verrattuna ns. yleistradenomikoulutukseen. Yleistradenomikoulutuksessa opiskelija ei suuntaudu tiettyyn liiketalouden osa-alueeseen, vaan opintoihin kuuluu kursseja kaikilta alueilta. Yhden työnantajan mukaan heillä oli ollut taloushallinnon tehtävissä yleistradenomi, jolla ei ollut ollut taloushallinnon työtehtävät kovinkaan hyvin hallussa. Tietysti osaaminen on aina ihmiskohtaista, mutta työnantajasta vaikutti vahvasti siltä, että uuden työntekijän huono osaaminen johtui suurimmilta osin siitä, ettei hänen tutkintonsa ollut sisältänyt paljoakaan laskentatoimea. Saimaan ammattikorkeakoulun työntekijöiden osaamiseen oltiin hyvin tyytyväisiä.

4.2.3 Suuntautumisvaihtoehto ja moduuliopinnot

Sen jälkeen, kun haastattelijat esittelivät suuntautumisvaihtoehdon ja moduuliopinnot, kaikki työnantajat olivat sitä mieltä, että työnantajan kannalta suuntautumisvaihtoehto on sopivampi opetussuunnitelma kouluttamaan tulevaisuuden laskentatoimen työntekijöitä. Suuntautumisvaihtoehto kertoo työnantajalle selvästi, mihin alaan opiskelija on perehtynyt laajasti ja mitä osa-alueita tutkinto kat-

taa. Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen tradenomitutkinto tuo mukanaan taatun laadun siitä, että keskeiset asiat on opiskeltu. Työnantajat ovat tietoisia siitä, että opiskelijoiden mielestä kaikki laskentatoimen alueet eivät opiskeluvaiheessa vielä kiinnosta. Siitä huolimatta työelämän kannalta on tärkeää, että opiskelijan on pakko käydä kursseja monilta laskentatoimen osa-alueilta, eikä vain alueilta, jotka opiskelijaa itseään kiinnostavat. On tärkeää, että opiskelija syventyy laskentatoimeen, mutta laskentatoimen sisällä ei opintovaiheessa kannataisi liikaa syventyä haluamaansa asiaan, vaan osaamista olisi hyvä hankkia laaja-alaisesti.

Liian laaja-alainen osaaminen koko liiketalouden alalta koetaan työnantajien puolelta hankalaksi. Moduuliopinnoissa on hyvänä puolena, että työkokemusta omaavat opiskelijat usein tietävät tarkasti, mitä haluavat opiskella, ja pystyvät valitsemaan juuri haluamiaan moduuleja. Näin aikuisopiskelijoiden ei tarvitse käydä pitkää listaa pakollisia kursseja, joita eivät koe omalle urakehitykselleen tärkeäksi. Ongelma kuitenkin on, ettei suurin osa opiskelijoista tiedä opiskeluvaiheessa vielä tarkasti, mitä haluaa työkseen opintojen jälkeen tehdä. Työnantajat kertoivat omasta kokemuksestaan, etteivät kaikki välttämättä ennalta tiedä, mitä laskentatoimi alanaan ja tutkintona pitää sisällään. Moduuliopinnoissa voi siis käydä niin, että vaikka opiskelija haluaisi opiskella pääasiassa vain laskentatoimea, hän ei osaa yhdistellä ja valita juuri oikeita moduuleja, jotka vastaavat haluamaansa osaamista. Tämä on kuitenkin hyvin ideaalitilanne, sillä useimmiten ongelmaksi koostuu, että opiskelija yrittää päästä opinnoista mahdollisimman helpolla ja näin ollen valitsee mahdollisimman helpot moduulit ja kurssit. Laskentatoimi tunnetusti ei kuulu liiketalouden helpoimpiin osa-alueisiin, joten työnantajien pelkona on, että moduuliopinnoissa laskentatoimen opinnot jäävät hyvin vähäisiksi, eikä laskentatoimen osaajia ole enää. Työnantajien mielestä laskentatoimen opiskelijan täytyy keskittyä laskentatoimeen, eikä opiskella kaikkea muuta laskentatoimeen liittymätöntä. Tärkeäksi nähdään myös, että opinnot painottuvat enemmän ulkoiseen laskentatoimeen. On hyvä käydä sekä ulkoisen että sisäisen laskentatoimen perusasiat ja osa-alueet, mutta ulkoisen laskentatoimen hallitseminen on tärkeää sisäisen laskentatoimen ymmärtämisen kannalta. Jos ulkoisen laskentatoimen osaamisessa on aukkoja, sisäisen laskentatoimen ymmärtäminen muuttuu hankalaksi.

4.2.4 Osuuskuntaoppiminen ja yritysoppimisympäristö

Osuuskuntaoppimisesta ja yritysoppimisympäristöstä mielipiteet erosivat hieman toisistaan. Työnantajista 50 % oli sitä mieltä, että osuuskuntaoppiminen sekä yritysoppimisympäristö kuulostavat molemmat hyviltä vaihtoehdoilta laskentatoimen opetussuunnitelmaksi. Molemmat mallit tuovat opiskeluun käytännönläheisyyttä, minkä omaaminen saattaa helpottaa opiskelijan tulevan työpaikan saantia. Yksi työnantajista piti osuuskuntaoppimista loistavana keinona oppia pyörittämään omaa yritystä ja näkemään, miten tehdyt päätökset vaikuttavat yrityksessä. Ongelmana tässä nähtiin vain, että osuuskunnan pyörittämisestä tulee liian hauskaa ja opiskelijat unohtavat toiminnan syyn.

Viimeinen työnantajista oli sitä mieltä, että yritysoppimisympäristö kuulostaisi osuuskuntaoppimista paremmalta vaihtoehdolta. Osuuskunta-malli ei toimisi ainakaan heti opintojen alkuvaiheessa, sillä opiskelijoiden asiantuntemuksen olisi osuuskuntaa pyörittäessä oltava sen verran korkealla, ettei osuuskuntatoiminta ole liian sekavaa ja tuota virheellistä työtä. Jos yritysoppimisympäristössä esimerkiksi kirjanpito tehdään oikeasta materiaalista vain harjoituksena, eikä tilaus työnä yritykselle, malli voisi toimia. Näin ei voisi käydä niin, että asiakasyritys tilaa kirjanpidon ja saa sen lopuksi täysin väärin tehtynä, koska opiskelijat eivät esimerkiksi ensimmäisenä vuonna ole vielä tarpeeksi taitavia tekemään sitä oikein.

4.2.5 Paras malli

Suuntautumisvaihtoehtoa, moduulipintoja, osuuskuntaoppimista ja yritysoppimisympäristöä vertailtaessa lopputuloksena oli myös selkeä 100 % voitto suuntautumisvaihtoehdolle. Kaikki työnantajat painottivat, että tärkeää on osata asiat ensin teoriassa, ennen kuin opiskelijat käyttävät opittuja asioita missään käytännön mallissa. Näin ollen suuntautumisvaihtoehto koetaan hyvin varmaksi ja luotettavaksi malliksi kouluttamaan laskentatoimen osaajia. 75 % työnantajista voisi kuvitella suuntautumisvaihtoehtoon liitettävän joko yritysoppimisympäristön tai osuuskuntamallin, jotta opintoihin tulisi lisää käytännön opetusta. Teoriaopintojen määrä ei saisi kuitenkaan paljon tippua lisätyn mallin vuoksi. 25 % työnantajista oli sitä mieltä, että suuntautumisvaihtoehtoon ei kannattaisi liittää mitään edellä

mainituista malleista, vaan sen sijaan yhteistyötä yritysten ja ammattikorkeakoulun välissä tulisi harjoittelun ja kesätöiden merkeissä lisätä. Konkreettinen työ oikeassa yrityksessä opettaa useimmiten enemmän kuin keinotekoisesti kouluympäristössä luodut käytännön opetusmallit.

4.2.6 Kehityskohtia

Haastattelun lopussa puolet työntajista oma-aloitteisesti painotti työharjoittelun merkitystä opinnoissa. Nykyiseen Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimeen suuntautumisvaihtoehdon tutkintoon kuuluvat pakollisina kaksi harjoittelua. Ensimmäisenä suoritetaan perusharjoittelu, jota ei tarvitse suorittaa laskentatoimen työtehtävissä. Toinen harjoittelu, ammattiharjoittelu, on suoritettava laskentatoimeen liittyvässä työssä. Tämä ns. ”harjoittelupakko” sai kiitosta työnantajilta. Omasta kokemuksesta yksi työnantajista osasi kertoa, kuinka hankala suoraan koulusta oli tulla töihin ilman, että oli koskaan kouluaikana tehnyt vielä laskentatoimen töitä. Harjoittelun kautta yritykset myös saavat tietää osaavista opiskelijoista ja pystyvät antamaan heille paikkoja jatkaa töitä myös koulun ohella. Näin yritys saa uusia työntekijöitä kasvamaan yritykseen tulevaisuuden osaajiksi. Toisen työnantajan mukaan kesän aikana opiskelija ehtii esimerkiksi tilitoimistossa oppia työtehtäviä jo sen verran, että saa jonkinlaista käsitystä alasta ja laskentatoimen työtehtävistä. Tällä hetkellä ongelmana on lähinnä, että yritys ja opiskelija eivät kohtaa. Opiskelijoille ei tunnu löytyvän mitään työpaikkoja, mutta myös yrityksillä on pula osaavista työntekijöistä. Ammattikorkeakoulun yhteistyö yrityksiin olisi tärkeä tulevaisuuden kehityskohta.

Harjoitteluun liittymätön toinen kehityskohta olisi myös palkkahallinnon osaaminen. Kehityskohtia löytyy aina, mutta pääpiirteittäin työnantajat ovat hyvin tyytyväisiä Saimaan ammattikorkeakouluun, sen nykyiseen opetussuunnitelmaan sekä Saimaan ammattikorkeakoulusta valmistuvien laskentatoimen opiskelijoiden taitoihin ja osaamisen tasoon. Suuntautumisvaihtoehtoon ollaan hyvin tyytyväisiä, eikä sitä työnantajien näkökulmasta kannattaisi missään nimessä kokonaan vaihtaa toisella opetusmallilla.

5 Tutkimuksen yhteenveto

Tutkimuksen tulokseksi saatiin, että opiskelijat pitävät nykyistä opetussuunnitelmaa erittäin kattavana ja toimivana ratkaisuna. Opiskelijat kokevat myös, että nykyisellä opetussuunnitelmalla he työllistyvät paremmin ja astetta vaativampiin tehtäviin kuin moduuliopintoja opiskelevat.

Opiskelijoiden osalta moduuliopintoihin suhtauduttiin aluksi melko ennakkoluuloisesti, mutta haastattelun edetessä joidenkin opiskelijoiden suhtautuminen muuttui selkeästi myönteisemmäksi moduuliopintoja kohtaan. Moduuliopinnoissa opiskelijat ajattelivat helposti valitsevansa kaikki helpoimmilta kuulostavat kurssit työelämässä tarpeellisimpien kurssien sijaan. Moduuliopintojen kurssit myös vaikuttivat pintaraapaisulta verrattaessa suuntautumisvaihtoehdon kursseihin. Toisaalta Lahden ammattikorkeakoulun tradenomien moduuliopintojen kurssitarjontaa esitellessä Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen tradenomit kiinnostuivat monipuolisemmasta kurssivalikoimasta ja toivoivat moduuliopintoja vapaavalintaisiksi kursseiksi myös Saimaan ammattikorkeakouluun, mutta eivät niin suurena kokonaisuutena kuin Lahden ammattikorkeakoulussa.

Muista malleista erityisesti yritysoppimisympäristöstä pidettiin sen takia, että se tuo opiskelijan lähemmäs oikeaa työelämää teoreettisten opintojen ohella. Osuuskuntamallista ei hirveästi innostuttu. Opiskelijoiden mielestä toimivin opetussuunnitelman rakenne olisi sellainen, että siinä yhdistettäisiin eri rakenteita.

Tutkimuksessa haastateltiin neljän työnantajayrityksen laskentatoimen työtehtävien edustajaa. Haastattelun alussa kävi ilmi, että kaikilla työnantajilla oli ennestään jo hyvin positiivinen kuva Saimaan ammattikorkeakoulusta. Työnhakuvaatimuksina kaikki työnantajat esittivät laskentatoimen ammattitutkinnon, yhdellä työnantajalla vaatimuksena oli korkeakoulututkinto. Tärkeänä nähtiin kuitenkin hakijan tosiasiallinen laskentatoimen osaaminen, ei niinkään tutkinnon taso. Kaikki työnantajat painottivat myös, että kaikista arvokkain rekrytointikriteeri on työkokemus laskentatoimen alalta. Tutkinto kertoo suuntaa antavasti, mitä työnhakija mahdollisesti osaa, mutta työkokemus todistaa, että hakija on tehnyt laskentatoimen töitä ennenkin ja osaa käyttää opittuja asioita jo käytännössäkin. Poikkeuksia työkokemusvaatimukseen kuitenkin tehdään, esimerkiksi rekrytoita-

essa Juniori-nimikkeellä oleviin työtehtäviin tai trainee-ohjelmiin. Saimaan ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työntekijöiden osaamiseen työnantajat ovat olleet hyvin tyytyväisiä. Joitain puutteita osaamisessa on ollut, esimerkiksi vähäisen ohjelmisto-opetuksen puutteen vuoksi, mutta yleisesti työnantajat ovat olleet tyytyväisiä osaamisen tasoon.

Työnantajat olivat kaikki yhtä mieltä siitä, että opetussuunnitelmana suuntautumisvaihtoehto sopisi heidän mielestään parhaiten kouluttamaan tulevia laskentatoimen osaajia. Suuntautumisvaihtoehto koettiin hyvin selkeäksi, sillä sitä kautta työnantaja tietää tarkalleen, mihin työnhakijan opinnot ovat painottuneet. Moduuliopinnoista ei pidetty lainkaan, sillä työnantajat pelkäävät, etteivät opiskelijat joko osaa taikka halua käydä kaikkia kursseja, joita laskentatoimen ammattilaisen tulisi käydä ja osata. Osuuskuntaoppimista ja yritysoppimisympäristöä osa työnantajista pitivät hyvinä ideoina. Mielipide oli kuitenkin, että kyseiset mallit voisivat olla ainoastaan suuntautumisvaihtoehdon lisänä ja tuoda lisää käytännön näkökulmaa teoriaopiskeluun. Teoria nähtiin kuitenkin ensisijaisen tärkeänä, joten suuntautumisvaihtoehto oli työnantajien mielestä selkeä voittaja. Muita malleja voisi halutessaan liittää suuntautumisvaihtoehtoon, mutta suuntautumisvaihtoehtoa ei kannattaisi kokonaan korvata toisella mallilla.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää opiskelijoiden ja työnantajien mielipide siitä, mikä olisi Saimaan ammattikorkeakoulun laskentatoimen tradenomin opintoihin paras mahdollinen opetussuunnitelman rakenne. Tutkimus tehtiin haastatteluina, joiden kysymykset ovat opinnäytetyön lopussa liitteenä (ks. Liite 1 ja Liite 2). Tavoite saavutettiin ja saimme kattavan tuloksen siitä, mikä tyylinen opetussuunnitelman rakenne olisi opiskelijoiden ja työnantajien mielestä paras. Suurin osa opiskelijoista ja työnantajista pitäisi nykyisen mallin ja lisäisi työelämäyhteyttä yritysoppimisympäristön avulla. Myös moduuleja voisi opiskelijoiden mielestä soveltaa osaksi opetussuunnitelmaa, mutta ei niin laajassa muodossa kuin ne Lahden ammattikorkeakoulussa ovat.

Opinnäytetyön hypoteesina pidettiin sitä, että sekä opiskelijat että työnantajat olisivat suuntautumisvaihtoehdon kannalla moduuliopintojen sijaan. Moduuliopintoihin ajateltiin suhtauduttavan hieman epäilevästi, sillä Saimaan ammattikorkeakoulussa on totuttu tradenomiopintojen suuntautumisvaihtoehtoihin, jotka ovat

toimineet hyvin ja opiskelijat ovat työllistyneet hyvin monenlaisiin tehtäviin. Ajateltiin, että työelämäyhteyttä haluttaisiin jossain määrin lisätä. Osuuskuntaoppimista ei uskottu haluttavan osaksi laskentatoimen opintoja, sillä osuuskuntaoppimisesta kiinnostuneet voivat valita markkinoinnin suuntautumisvaihtoehdon ja osuuskuntaoppiminen ei palvelisi parhaalla tavalla vaativiakin laskentatoimen opintoja. Yritysoppimisympäristöä kohtaan uskottiin sekä työnantajien, että opiskelijoiden puolesta olevan kiinnostusta, sillä tämä oppimismuoto toisi opiskelijat lähemmäs todellista työelämää. Hypoteesi vastasi pitkälti odotuksia, mutta moduuliopintoihin opiskelijat suhtautuivat myönteisemmin mitä oli odotettu.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymyksenä oli: Soveltuvatko suuntautumisvaihtoehto vai moduuliopinnot paremmin laskentatoimen tradenomien opetussuunnitelmaksi? Tähän saatiin vastaukseksi sekä työnantajien että opiskelijoiden enemmistön mielipiteen mukaan, että suuntautumisvaihtoehto olisi parempi opetussuunnitelman rakenteeltaan. Suuntautumisvaihtoehdosta pidettiin, sillä sen avulla on molemmille, sekä työnantajille että opiskelijalle, selkeämpää mitä oma osaaminen on ja millaisiin työtehtäviin on mahdollista hakea. Suuntautumisvaihtoehdossa opiskelijan osaaminen on tietyltä osa-alueelta on monipuolisempaa kuin hajanaisesti erilaisia moduuleja valinneella opiskelijalla.

Alatutkimuskysymys oli: Mikä opetussuunnitelman rakenne sopisi parhaiten työmarkkinoille siirryttäessä? Työnantajien mielipide tähän kysymykseen oli täysin yksimielinen: he ovat suuntautumisvaihtoehdon kannalla. Heille on selkeämpää ottaa töihin opiskelija, joiden opintojen sisällöstä heillä on edes jonkinlainen mielikuva. Moduuliopiskelija voi valita kursseja hyvin erilaisilta osa-alueilta, jolloin kokonaisuus vaativalta laskentatoimen alalta voi jäädä hahmottamatta.

Yhteenvedona voi siis todeta, että sekä opiskelijat että työnantajat pitävät Saimaan ammattikorkeakoulun nykyisestä opetussuunnitelmasta. Työnantajat myös luottavat suuntautumisvaihtoehtoon moduuliopintoja enemmän. Yritysyhteistyötä voisi kuitenkin lisätä nykyiseen opetussuunnitelman rakenteeseen sekä opiskelijoiden että työnantajien mielestä.

Opinnäytetyön pohjalta voi suunnitella ammattikorkeakoulun kehitystä eteenpäin. Sama tutkimus olisi mielenkiintoista suorittaa myös eri näkökulmasta esimerkiksi

tällä hetkellä moduuliopintorakenteella opiskeleville opiskelijoille, jotta saataisiin selville heidän mielipiteensä erilaisista opetussuunnitelmien rakenteista.

Tutkimus on melko luotettava, sillä pienellä otannalla on pääosin yhtenäinen kanta opetussuunnitelmien rakenteiden toimivuudesta. Yhteinen kanta vaikuttaa tutkimuksen johtopäätöksiin, mutta myös eriävät mielipiteet esitetään perustelluina. Haastateltavien otanta on kuitenkin pieni ja haastateltavia ei valittu satunnaisesti, minkä takia tulokset voisivat poiketa, mikäli tutkimus olisi tehty isomalla otannalla. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on saada pienellä otannalla monipuolisesti mielipiteitä julki, missä onnistuttiin hyvin. Otanta oli sopivan kokoinen tämän kokoiseen tutkimukseen resurssien ja tulosten puolesta. Tutkimus onnistui kokonaisuudessaan hyvin.

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932.

Auvinen P., Dal Maso R., Kallberg K., Putkuri P., & Suomalainen K. 2005. Opetussuunnitelma ammattikorkeakoulussa. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu. 40-42, 45.

Jallinoja, N. 2012. Yritysyhteistyö tradenomikoulutuksessa. Kotila, H. & Mäki, K. (toim.) 2012. Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. Helsinki: Edita. 243-258.

Kakko, K. 2019. Palvelupäällikkö, kirjanpito. Meidän IT ja talous Oy. Lappeenranta. Haastattelu 25.3.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. LAMK Global. <https://www.lamk.fi/fi/lamk-global>. Luettu 11.5.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Monta tapaa opiskella. <https://www.lamk.fi/fi/monta-tapaa-opiskella>. Luettu 11.5.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. NiemiCampus. <https://www.lamk.fi/fi/info/nie-micampus>. Luettu 11.5.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Organisaatio. <https://www.lamk.fi/fi/organi-saatio>. Luettu 11.5.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Tietoa meistä. <https://www.lamk.fi/fi/info/tie-toa-meista>. Luettu 11.5.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi (AMK), liiketalous. Päivätoteutus, 210op. <https://www.lamk.fi/fi/koulutus/tradenomi-amk-liiketalous-paivatoteutus-210-op>. Luettu 4.5.2019.

Lahden Ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi (AMK). AMK tutkinnot. päivätoteutus. Liiketalouden koulutus. Opinto-opas. <http://opinto-opas.lamk.fi/index.php/fi/68177/fi/68124>. Luettu 20.1.2019.

Lahden ammattikorkeakoulu 2019. LILII18-opetussuunnitelma. AMK tutkinnot. päivätoteutus. Liiketalouden koulutus. Tradenomi (AMK). Opinto-opas. <http://opinto-opas.lamk.fi/index.php/fi/68177/fi/68124/LILII18/year/2018>. Luettu 4.5.2019.

Pesu, P. 2019. Johdon laskentatoimen esimies. Tulli. Lappeenranta. Haastattelu 17.4.2019.

Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Digitradenomi. Koulutustarjonta ja hakeminen. AMK tutkinnot. Liiketalous. <https://www.saimia.fi/fi-FI/koulutustarjonta/amk-tutkinnot/tradenomi>. Luettu 20.1.2019.

Saimaan ammattikorkeakoulu 2019. Esittely. <https://www.saimia.fi/fi-FI/esittely>. Luettu 11.5.2019.

Saimaan ammattikorkeakoulu 2019. Esittely. Laatulupaukset. <https://www.saimia.fi/fi-FI/esittely/laatulupaukset>. Luettu 11.5.2019.

Saimaan ammattikorkeakoulu 2019. Esittely. Osakeyhtiö. <https://www.saimia.fi/fi-FI/esittely/osakeyhtio>. Luettu 11.5.2019.

Saimaan ammattikorkeakoulu 2019. Soleops. Liiketalouden koulutus. LITAL18. Ryhmän opetussuunnitelma. https://ops.saimia.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjOps/tab/tab/sea?ryhma_id=20865660&koulohj_id=18406460&valkiel=fi&stack=push. Luettu 4.5.2019.

Saimaan Ammattikorkeakoulu 2019. Tradenomi. Koulutustarjonta ja hakeminen. AMK tutkinnot. Liiketalous. <https://www.saimia.fi/fi-FI/koulutustarjonta/amk-tutkinnot/tradenomi>. Luettu 20.1.2019.

Smal, J. 2019. Toimistopäällikkö, KLT. Etelä-Karjalan Tili ja Isännöinti Oy. Lappeenranta. Haastattelu 10.4.2019.

Troberg, E. & Hytinkoski, P. 2018. Osuustoiminta oppimismallina yrittäjyyteen: Opas opiskelijoiden osuuskuntien perustamiseen ja niiden toiminnan kehittämiseen. Helsinki: Osuustoimintakeskus Pellervo.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.

Liite 1 – Haastattelukysymykset opiskelijoille

Opinnäytetyössämme tarkastelemme opetussuunnitelmia ja niiden toimivuutta liiketalouden laskentatoimen opinnoissa. Lahden ammattikorkeakoulun ja Saimaan ammattikorkeakoulun yhdistymisen myötä tullaan opetussuunnitelmia todennäköisesti yhtenäistämään. Haastattelemme opiskelijoita ja alan työnantajia, jotta saisimme parhaan mahdollisen kuvan siitä, millainen opetussuunnitelma tukisi opiskelijan osaamista ja täten myös työllistymistä parhaiten. Kahtena pääteemana meillä on opinnäytetyössämme Saimian suuntautumisvaihtoehdot ja Lahden moduuliopinnot, joita vertailemme keskenään, mutta esittelemme myös muita malleja, jotta vertailu olisi mahdollisimman monipuolisesta.

- Kuinka pitkään olet opiskellut laskentatoimea Saimiassa?
- Onko sinulla jo aiempia opiskeluja/työkokemusta?
- Tiesitkö itse Saimaan tullessasi, että laskentatoimi on alasi ja mitä kursseja haluaisit käydä?
- Miten kuvailisit Saimian laskentatoimen opetussuunnitelmaa?
- Mitä mieltä olet opetussuunnitelmasta?
- Mitä hyvää suuntautumisvaihtoehdossa mielestäsi on, entä huonoa?
- Opetetaanko Saimiassa mielestäsi riittävästi laskentatoimea, vai puuttuuko mielestäsi joitain kursseja?

Moduuliopinnot on opetussuunnitelman malli, jossa opiskelijat päättävät suuren osan valitsemistaan opintojaksoista itse. Kyseistä opetussuunnitelman mallia käytetään esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikössä. Liiketalouden opinnoissa Lahden ammattikorkeakoulussa täysin opiskelijan päätettävissä olevia opintojaksoja on 75 opintopisteen edestä, eli noin kolmannes koko tutkinnosta. Tämä antaa opiskelijoille mahdollisuuden yksilöidä

opetussuunnitelmansa haluamaansa muotoon. Täten opiskelijan ei tarvitse suorittaa opintojaksuja, joita hän ei koe hyödylliseksi omalle urakehitykselleen.

- Mitkä olivat ensiajatuksesi, kun esittelimme sinulle moduuliopintoja? Yleisellä tasolla, kiinnostaisiko sinua moduuliopintovaihtoehto?
- Mitä hyvää moduuliopinnoissa mielestäsi on, entä huonoa?
- Luuletko, että moduuliopinnot kävisivät myös Saimiaan laskentatoimen opetussuunnitelmaksi?
- Haluaisitko, että tutkintokokonaisuuteen saisi vaikuttaa opiskelijana enemmän?
- Olisiko sinusta hyvä, että opiskelijoilla olisi enemmän vapaavalintaisia kursseja? Pidätkö itse siitä, että on valittava joitain kursseja itse, vai olisiko parempi, että kaikki kurssit olisivat ennalta päätettyjä?
- Työllistymistä tarkasteltaessa, kummalla opetussuunnitelmalla luulet opiskelijoiden työllistyvän paremmin, ns. kummasta on enemmän hyötyä myöhemmin elämässä?

Osuuskunnalla tarkoitetaan ammattikorkeakoulussa käytettävää osuuskuntaoppimista, jossa opiskelijat perustavat oikean osuuskunnan. Osuuskuntatoimintaa harjoittaessa opiskelijat oppivat käytännössä yrityksen eri tehtäviä. Saimaan ammattikorkeakoulussa osuuskuntaoppimista käytetään tällä hetkellä markkinoinnin suuntautumisvaihtoehdossa. Markkinoinnin opiskelijat suorittavat Saimaan ammattikorkeakoulussa kaikki pakolliset opintojaksot ensimmäisenä opiskeluvuotena. Pakollisten opintojen jälkeen keskitytään lähinnä osuuskunnan pyörittämiseen. Jos osuuskuntaoppimista sovellettaisiin myös laskentatoimeen, tämä tarkoittaisi sitä, että opiskelijat pääsisivät esimerkiksi hoitamaan osuuskunnan kirjanpidon kokonaan itse ja oppimaan sitä kautta käytännössä.

Yritysoppimisympäristössä opiskelijat saavat oikealta yritykseltä materiaaleja, jonka avulla he pystyvät opiskelemaan asioita (esimerkiksi kirjanpitoa)

käytännössä. Oikeaa materiaalia käytettäessä opiskelija saa todenmukaisen kuvan siitä, miten koulussa opetetut asiat työelämässä tehdään.

- Miltä osuuskunta ja yritysoppimisympäristö kuulostavat?
- Mikä opetussuunnitelma kuulostaa parhaalta ja miksi? Ota huomioon myös aiemmin puhutut suuntautumisvaihtoehto, sekä moduuliopinnot.

Liite 2 – Haastattelukysymykset työnantajille

Opinnäytetyössämme tarkastelemme opetussuunnitelmia ja niiden toimivuutta liiketalouden laskentatoimen opinnoissa. Lahden ammattikorkeakoulun ja Saimaan ammattikorkeakoulun yhdistymisen myötä tullaan opetussuunnitelmia todennäköisesti yhtenäistämään. Haastattelemme opiskelijoita ja alan työnantaja, jotta saisimme parhaan mahdollisen kuvan siitä, millainen opetussuunnitelma tukisi opiskelijan osaamista ja täten myös työllistymistä parhaiten. Kahtena pääteemana meillä on opinnäytetyössämme Saimian suuntautumisvaihtoehdot ja Lahden moduuliopinnot, joita vertailemme keskenään, mutta esittelemme myös muita malleja, jotta vertailu olisi mahdollisimman monipuolisesta.

- Millainen mielikuva teillä on Saimaan ammattikorkeakoulusta ja sen opetuksesta?
- Minkä alan työntekijöitä rekrytoitte yleensä ja millaisen tutkinnon edellytätte heiltä?
- Miten hyvin tähän mennessä Saimiasta tulleet opiskelijat ovat hallinneet työtehtävät, missä olisi ollut parannettavaa?
- Mitä tietoja/kokemusta/taitoja edellytätte uusilta työntekijöiltänne, jotka ovat juuri valmistuneet?
- Mitkä kurssikokonaisuudet olisi tärkeä hallita mahdollisimman laajasti töihin tullessa?

Moduuliopinnot on opetussuunnitelman malli, jossa opiskelijat päättävät suuren osan valitsemistaan opintojaksoista itse. Kyseistä opetussuunnitelman mallia käytetään esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikössä. Liiketalouden opinnoissa Lahden ammattikorkeakoulussa täysin opiskelijan päätettävissä olevia opintojaksoja on 75 opintopisteen edestä, eli noin kolmannes koko tutkinnosta. Tämä antaa opiskelijoille mahdollisuuden yksilöidä opetussuunnitelmansa haluamaansa muotoon. Täten opiskelijan ei tarvitse suorittaa opintojaksoja, joita hän ei koe hyödylliseksi omalle urakehitykselleen.

Suuntautumisvaihtoehto on opetussuunnitelman malli, jossa opiskelijat valitsevat muutamista opintokokonaisuuksista haluamansa suunnan. Esimerkiksi Saimaan ammattikorkeakoulussa liiketalouden koulutusohjelmassa voi valita laskentatoimen, yritys juridiikan tai markkinoinnin. Suuntautumisvaihtoehdon sisällä opetussuunnitelma ohjaa opiskelijaa tiettyyn suuntaan, eikä opiskelijan tarvitse itse päättää, mitkä opintojaksot olisivat omalle uralle sopivimpia. Saimaan ammattikorkeakoulun suuntautumisvaihtoehdossa on myös 15 opintopisteen edestä vapaavalintaisia opintoja. Kaikki opintojaksot eivät siis ole ennalta päätettyjä, vaan opiskelijalle jätetään liikkumavaraa.

- Sen syvempää analysoimatta, kumpi opetussuunnitelma teistä vaikuttaa sopivammalta kouluttamaan tulevaisuuden työntekijöitä?
- Onko tärkeää, että opiskelija hallitsee liiketoiminnan asioita kaikilta eri osa-alueilta (markkinointi, juridiikka, laskentatoimi) monipuolisesti, vai onko parempi, että keskittyy tiiviisti yhteen osa-alueeseen?

Osuuskunnalla tarkoitetaan ammattikorkeakoulussa käytettävää osuuskuntaoppimista, jossa opiskelijat perustavat oikean osuuskunnan. Osuuskuntatoimintaa harjoittaessa opiskelijat oppivat käytännössä yrityksen eri tehtäviä. Saimaan ammattikorkeakoulussa osuuskuntaoppimista käytetään tällä hetkellä markkinoinnin suuntautumisvaihtoehdossa. Markkinoinnin opiskelijat suorittavat Saimaan ammattikorkeakoulussa kaikki pakolliset opintojaksot ensimmäisenä opiskeluvuotena. Pakollisten opintojen jälkeen keskitytään lähinnä osuuskunnan pyörittämiseen. Jos osuuskuntaoppimista sovellettaisiin myös laskentatoimeen, tämä tarkoittaisi sitä, että opiskelijat pääsisivät esimerkiksi hoitamaan osuuskunnan kirjanpidon kokonaan itse ja oppimaan sitä kautta käytännössä.

Yritysoppimisympäristössä opiskelijat saavat oikealta yritykseltä materiaaleja, jonka avulla he pystyvät opiskelemaan asioita (esimerkiksi kirjanpitoa) käytännössä. Oikeaa materiaalia käytettäessä opiskelija saa todenmukaisen kuvan siitä, miten koulussa opetetut asiat työelämässä tehdään.

- Tai miltä vaikuttaisivat muut opetussuunnitelmat?

- Mikä kaikista esittelemistämme mallista kuulostaa mielestäsi parhaalta ja miksi?